სამშაბათი, 10 ივლისი 1907 წ.

წელიწადი პირველი № 148

ისარი

ყოველ დღიური საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი

გაზეთ «ისარი»-ს გამოწერა შეიძლება ყოველ თვის პირველ რიცხვიდან.

განცხადების ფასი: ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე შეტიტით ღირს 15 კაპ. უკანასკ.—10 კ.

ხელის მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებანი მიიღება «ისარი»-ს რედაქციასა და კანტორაში ყოველ დღე, კვირა-უქმეების გარდა, დილის 9 საათიდან ნამუადღევის 4 საათამდე და საღამოს 5-დან 7-მდე. რედაქციისა და კანტორის ადრესი: ელისაბედ. ქ. № 1.

ხელმოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება. დაუბეჭდავ მცირე წერილებს და კორესპონდენციებს რედაქცია არ ინახავს. ინახება ერთის თვით მხოლოდ დიდი წერილები და მოუხერხებელი. წერილებით-პასუხისთვის საჭიროა სათოსტო მარკები. პირადად მოლაპარაკება შეიძლება ყოველ-დღე, კვირა-უქმეებს გარდა, დილის 11-დან ნამუადღევის 3 საათამდე.

თითო ნომერი ყველგან 5 კაპ.

ფოსტის ადრესი: Тифлисъ, редакція «ИСАРИ»

„ისრის"-ს ხელის მომწერთა საყურადღებოდ.

«ისარი»-ს კანტორა აცხადებს იმათ საყურადღებოდ, ვისაც ფული არ შემოუტანია, რომ გაზეთის გზავნა მოესპოთ, თუ დროზე არ შემოიტანენ ხვედრ ფულს. პირველ ივლისიდან გაზეთი მოესპოთ: ტფილისში—ვისაც 4 მანეთზე მეტი არ შემოუტანია, ტფილისს გარედ—ვისაც 4 მან. და 50 კ. მეტი.

პირველ ივლისიდან წლის დამლევამდე გაზეთი ღირს: ტფილისში—4 მან. ტფილისს გარედ—4 მ. 50 კ., საზღვარ-გარედ—6 მან.

ერთი თვით გაზეთი ღირს: ტფილისში 75 კაპ., ტფილისს გარედ—80 კაპ., საზღვარ-გარედ—1 მან. 50 კაპ.

გაზეთს გამოწერა შეიძლება მხოლოდ თვის პირველ რიცხვიდან.

ადრესის გამოცვლა ღირს: ტფილისიდან ტფილისს გარედ ერთი მანეთი, სხვა ადგილას—ორი აბაზი.

„ვუნი კულ ქრის"
რესტორანში
ყოველ-დღე უკრავს სიმებიანი ორკესტრი, საღამოს 6 საათიდან ღამის 12 საათამდე. ა. სანტროს ლოტბარობით. (20——193—3)

ვასილი წერეთელი დიდის მწუხარებით აუწყებს ნათესავთა და ნაცნობთ გარდაცვალებას დედის
მაიასა.
დასაფლავება 10 ივლისს, ჭიათურის ახლოს, სოფელ ცხრუკვეთში.

მ ქ ი მ ი
ე. ვ ა შ ა კ ი ძ ე
იღებს შინაგან სნეულებით ავადმყოფებს დილის 1—2 ს., საღამოობით 5—6 საათ., გარდა კვირა დღეებისა, კიროჩნის და ელისაბედის ქუჩების კუთხეზე, ბარამოვის სახლი, № 92. (წ.-უ—82)

თვალის ექიმი
ზ. ვ. ცხვედაძე
დორპატის უნივერსიტეტის კლინიკაში ასისტენტად ნ მყოფი, იღებს თვალით ავადმყოფებს ყოველდღე დილ. 9—1 ს. და საღ. 5—7. ვერა, ოლგას ქუჩა, № 31, სახლი სარაჯიშვილისა. (25—180—9)

მ ქ ი მ ი
ვ. ხ. ვუსხელიშვილი
მიიღებს თვალებით ავად-მყოფებს ყოველ დღე დილით 9—11½. კიროჩნი ქუჩა № 9. (თვ.)

ყბილის ექიმი
ალ. სოლოღაშვილი
იღებს ავადმყოფებს ყოველ დღე 9—2 საათამდე და 5—7-მდე. გოლოვინის პროსპ. № 12. სახლი მდივნისა. (36)

ქუთაისში
ექიმი მატიუხოვი.
მიიღებს შინაგან, სიფილისით, ვენერიულ ავადმყოფებს და ბავშვებს. ქიმიკო-მიკროსკოპიული გამოკვლევანი ნახველისა, შარდისა, გონოკოკისა და სხვ. დილით 11—2 საათზე, საღამოთი 6—8 საათზე. სამხედრო საავადმყოფო, შესავალ პატარა ჭიშკარიდან. (60—ფოს.—38)

სამკურნალო
სპეციალისტ სამხედრო ექიმებისა გარედან მოსიარულე ავადმყოფთათვის
ფასი რჩევისთვის 50 კაპ.
ვანის დიდი ქუჩა, № 3. ალექსანდრეს ბაღის მახლობლად.
ტელეფონი № 481.
ავადმყოფთა მიღება 11-დან 5 საათამდე.
რუდენკო—შინ.ს ნეულ. კვირა 3—4 ს. 2—3 ს.
იანჩევსკი—ყურ. ყელ. და ცხვ. ყოველ დღე 2—3 ს.
ვნუკოვი—ქირურ. ყოველ დღე 2—3 ს.
ულამბერეროვი—ქალისა და ბავშვისა, ყოველ დღე, 1—2 ს.
გორალევიჩი. შინაგ. ყოველ დღე, 1—2 ს.
თეორბაე—კან. და ვენერ. ყოველ.ღე 1—3 ს.
ბოგოვსკი—შინ. შთაგონ. ყოველდღე 4—5 ს.
მონსე—ბავშვ. სამშ., ხუთშ., შაბ. 4—5 ს.
ექიმი ქალი ოსელიანი:—ქალ. ორშ., ოთხ., პარ. და კვირ. 11—12 ს.
პავლოცკი—ქირურგ. ყოველ დღე 12—1 ს.
ნევზოროვა—კბილისა, ყოველდღე 11—5 ს. კვირ. 11—2 ს.
გოროდეცკი—მასსაჟი, ყოველ-დღე 11—4 ს.
რიდელი—სიფილ., კან., ვენ., ყოველ. 4—5 საათ.
ბიკარსკი კლინიკური ანალიზი.
ბუდნოვსკი ნერ., სულ., გიპნოზი ყოველ დღე 4—5 ს.
კონსულტაცია, მასაჟი, ყვავილის აცრა, ოპერაცია, ანალიზი, ჰიპნოზი, ძიძების და მოსამსახურეთა გასინჯვა შეთანხმებით. (100—ნ.—10)

მ ქ ი მ ი
ა. ნ. დიასამიძე
ყანაბა და ვენერიული. დილით 9—10 ს. საღამოობით 6—8. ყორლანოვის ქუჩა № 14.

კბილის ექიმი
ნინო რცხილაძე
იღებს ავადმყოფებს დილით 9—2 ს. საღამოთი, —7 საათზე. ვერა, ოლგას ქუჩა, № 25. (0—131)

ტფილისი, 10 ივლისი

გუშინ შესრულდა ერთი წელიწადი, რაც რუსეთის პირველი პარლამენტი გარდაიცვალა. ეს დღე—9 ივლისი—ისეთივე დამნიშვნელოვანი ისტორიული ლატა იქნება რუსეთის ისტორიაში, როგორც 1906 წლის 27 აპრილი—პირველ რუსულ პარლამენტის დაბადების დღე. 9 ივლისს რუსეთის თვითმპყრობელმა მმართველმა წრეებმა საბოლოოდ გასწყვიტეს კავშირი ახალ რუსეთთან და განმათავისუფლებელ მოძრაობასთან. ამ დღეს მათ საქვეყნოდ სთქვეს თავისი non possumus და ახალი კურსი აირჩიეს.

ყველას, ვისაც გულწრფელად სურდა აწინდელ კრიზისის მშვიდობიანად დასრულება, პირველ სათათბიროს ბოლო დღეებამდე ასულდგმულებდა იმედი, რომ ბოლოს და ბოლოს მმართველი წრეები გონს მოვლენ და დაუთმობენ სახალხო წარმომადგენლობასაო; რომ მთავრობა გადადგება და შესდგება ახალი მთავრობა სათათბიროს უმრავლესობისაგან და პასუხის-მგებელი პარლამენტის წინაშეო; რომ ამგვარად დამყარდება ნამდვილი პარლამენტარიზმი, რომელიც შესძლებს რუსეთის გამოყვანას პროგრესის ფართო გზაზეო. 9 ივლისმა განფანტა ეს ილლიუზიები მშვიდობიანობის მოყვარულთა და დაანახვა ყველას, რა ღრმა და გაუვალია ის ორმო, რომელიც ისტორიამ გათხარა ხალხსა და რუსეთის ბიუროკრატიის შორის.

რომ მმართველი წრეები დათმობას არ აპირებდნენ, ეს ცხადად დამტკიცდა ჯერ ისევ 13 მაისს მარად სახსოვარ სხდომაზე, როცა პრემიერ-მინისტრმა თავისი დეკლარაცია წაიკითხა. მაშინვე მკაფიოდ გამოსთქვა თვით-მპყრობელობამ, რომ არ შეიწყნარებს არც პარლამენტარიზმს, არც საზოგადოებრივ ელემენტებიდან მთავრობის შედგენას, არც რადიკალურ აგრარულ რეფორმას. გორემიკინმა ცივი წყალი გადაასხა რუსეთის ხალხთა პირველ წარმომადგენლებს, დაჭგმო და სასაცილოდ აიგდო მათი ილლიუზიები; მაგრამ ასეთი ყოფილა ადამიანის ბუნება, 13 მაისი მალე დავიწყებას მისცა ყველამ და კვლავ გაიღვიძეს იმედმა და ილლიუზიებმა. საჭირო შეიქნა 9 ივლისი, რომ საბოლოოდ გამქრალიყო ყოველი რწმენა. პირველ სათათბიროს უმიზეზოდ გარეკით რუსეთის ბიუროკრატია რუბიკონს გადვიდა და ფორმალური ომი გამოუცხადა ქვეყნის მომავალს, რომელთანაც არავითარ შერიგება არ მოისურვა. ამიერიდან ისტორიამ ზედ შობლზე წააწერა რუსეთის თვითმპყრობელ ბიუროკრატიას დანტეს ცნობილი გაფრთხილება—დასტოვე ყოველი იმედი, ვინც აქ მოსულხარო...

მას შემდეგ „ახალი კურსი" თან და თან ირკვეოდა, ბიროკრატიამ სოროებიდან გამოიყვანა შავბნელი ძალები, დარაზმა, გააძლიერა თავის დახმარებით და ბრძოლის ველზე წაასხა. რეაქციამ ფრთები შეისხა და აი დღეს ვხედავთ, რომ მმართველ წრეების მადა წარსულ წლის 13 მაისის შემდეგ უფრო გაძლიერდა: დღეს ისინი არ კმაყოფილდებიან პარლამენტარიზმის უარყოფით, არამედ აღარ მოსწონთ „თვითმპყრობელი კონსტიტუციაც"—ეს საუცხოვო ქმნილება რუსეთის ბიუროკრატიისა, და სავსებით მის გაუქმებას თხოულობენ. 3 ივნისის საარჩევნო კანონი ლოდიკური გაგრძელებაა 9 ივლისისა, ხოლო დასკვნაც აღბათ მალე მოჰყვება. აკი უბრძანებია ახალს ოფიციოზს „რუსსკ. ზნ."-ს: თუ მესამე სათათბიროც ურჩი გამოდგა, თვითმპყრობელი ხელმწიფე სრულებით გააუქმებს კონსტიტუციასაო!..

ეს იქნება ღირსეული და კანონიერი დასკვნა თვითმპყრობელობის ხანგრძლივის ბატონობისა და ამასთანავე დასაწყისი იმ რადიკალურ ლიკვიდაციისა, ურომლისოდ რუსეთი თავს ვერ დააღწევს დღევანდელ კრიზისს.

ახალი ამბავი

✦ ფულის გატაცება. დაბა ხარაგაულიდან გვწერენ: შაბათს, 7 ივლისს, სად. მარელისში, როდესაც რკინის გზის მოსამსახურეებს ჯამაგირს ურიგებდნენ, რკინის გზის მეარტელეს თავს დაესხა ოცი ყუმბარებით და თოფებით შეიარაღებული უცნობნი. მოჰკლეს მეარტელეს დარაჯი სიტნიკოვი, დასჭრეს ორი; დაიჭრა აგრეთვე მემანქანის თანაშემწე უთხმერაძე. თავდამსხმელთ წაუღიათ 12,000 მანეთი, ხუთი რევოლვერი და თოფი, ამასთან დაუტოვებიათ ორი ყუმბარა. შემდეგ თავისუფლად მიმალულან. ყვირილიდან დაიბარეს ჯარი.

✦ კახეთის რკინის გზა. ნამესტნიკის განკარგულებით, შესდგა კომისია, რომელმაც უნდა გამოიკვლიოს კახეთში რკინის გასაყვანად ორი მიმართულება—გარეთ-კახეთისა და თიანეთისა.

✦ ჯილდო ხუთასი თუმანი. კვირას „კავ."-ში დაბეჭდილია ტფ. გენ.-გუბერნატორის განცხადება, რომლითაც ხუთას თუმანს ჰპირდება იმათ, ვინც გენ. ალიხანოვის მკვლელს შეიპყრობს.

✦ საბალოსნო სკოლის დათხოვნილი მუშები. გუშინ, 9 ივლისს, კავკასიის სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოებაში მივიდნენ ტფ. საბალოსნო სასწავლებლის იმ მუშების წარმომადგენელნი, რომელთაც ამას წინად მოთხოვნილებანი წარუდგინეს საზოგადოებას- როგორც ვწერდით, 10 მუშიდან უნდა დაითხოვონ იქვსი. ამ უკანასკნელთ სამეურნეო საზოგადოებას მოსთხოვეს 3 თვის ჯამაგირი. საზოგადოების საბჭო შეპირდა მხოლოდ ერთი თვისოდენა საჩუქარს. მუშები ამას არ დასთანხმდნენ და ახლა თავიანთ წარმომადგენლების პირით მათ მოითხოვეს 6 თვის ჯამაგირი. წარმომადგენლებმა მოილაპარაკეს საზოგადოების მდივანთან, რომელმაც უთხრა მუშებს, შეგიძლიანთ ისარგებლოთ ბინით უფასოდ და ერთი თვის ფული მიიღოთ და თუ ვინიცობაა სექტემბერში განახლდა სწავლა, შესაძლებელია უკანვე დაბრუნდეთო. წარმომადგენელნი წავიდნენ ამხანაგებთან მოსალაპარაკებლად.

✦ დადგენილება მიწის გამწესრიგებელ კომისიისა. კვირას, 8 ივლისს, ნაძალადევში მიწის გამწესრიგებელმა კომისიამ წარუდგინა ქალაქის სამმართველოს შემდეგი მოთხოვნები: „1. მოედანი, რომელიც არსებობს ავჭალის ქუჩასა და ბალის შუა, დატოვებულ იქმნას სახალხო უნივერსიტეტისათვის. არავის ნება აღარ მიეცეს ზედ რაიმე სავაჭრო ბუტკის გამართვისა, ამასთან უსათუოდ დათხოვნილ იყვნენ ისინიც, ვისთვისაც დღემდის მიუციათ ნება მაგიდების დადგმისა, ხოლო იმათ კარგად მოზრდილი ბუტკა გაუმართავთ; 2. უყურადღებოდ იქმნას დატოვებული საერთო თხოვნა პარკოვსკი ქუჩიდან მოედნის დატოვების შესახებ, რადგან, კომისიის გამოკვლევით, ეს თხოვნა ორიოდე დაინტერესებულ კაცის მიერ არის შედგენილი, რომელთაც სხვა ამხანაგებიც შეცდომაში შეუყვანიათ; 3. მოეთხოვოს პასუხი ქალაქის მიწის მზომავს (ზემლემერს): მან რა უფლების ძალით, კომისიის დაუკითხავად, ხუთი დანომრილი მიწის ნაჭერი ოთხად გადააკეთა და ამის წყალობით მეხუთე ნაჭრის პატრონი ქვრივი ბლიამისა უადგილოდ დასტოვა".

✦ ანგარიშის მოთხოვნა. ტფ. ქალაქის საბჭომ ამას წინად 3000 მანეთი გადასდო ნაძალადევისა და ავლაბრის იაფ სასადილოების დასახმარებლად. დღემდე ამ ფულიდან სასადილოებს მისცემიათ სულ 500 მან. ქალაქის გამგეობამ დაადგინა, ანგარიში მოსთხოვოს აღნიშნულ სასადილოების გამგეთ და შემდეგ განაგრძოს ნაწილ ნაწილ ფულის ძლევა.

✦ ტფ. გენ. გუბერნატორის განკარგულებანი. იგზავნებიან ვიატკის გუბერნიაში სამხედრო წესების მოხსნამდე: დუშეთის ციხეში დაპატიმრებულნი სანდრო ლოლიაშვილი, ლექსო და შაქრო ვერძეულები, შაქრო და სოსო მოსიაშვილები და დათიკო დიდებაშვილი, რომელთაც აბრალებენ მუქარიან წერილებით ფულის დატყუებას. აეკრძალათ ტფ. გუბერნიაში ცხოვრება: ს. მაკარენკოს, დარია მედიაშვილს, დათიკო გელაშვილს, ბ. ლევიცკის და პეტრე გომუშაძეს.

✦ დაჭრა. 7 ივლისს, საღამოს 7 საათზე, ოქრომჭედლების ქუჩაზე ვიღაც შეიარაღებულებმა ესროლეს რევოლვერი ტფილისის მოქალაქეს სტეფანე ბეგიჯანოვს. დაჭრილი მიხეილის საავადმყოფოში გაჰგზავნეს.

✦ დილიჟანების გაცარცვა. კახეთში 1 ივლისს გაუცარცვავთ ყვარელიდან თელავში მიმავალი სამი დილიჟანი.

✦ ბაქოს ქილაქის თავი. ბაქოს ქალაქის თავად საბჭოს აურჩევია რუსეთში საერობო გამგეობის თავმჯდომარედ ნამყოფი რაევსკი. ჯამაგირად დაუნიშნეს წელიწაში 20,000 მანეთი.

✦ გვთხოვენ დავბეჭდოთ: „ეფრემ ვასილის ძე ლომმაძე ლეჩხუმის მაზრის, სოფელს ჟოშხაში მცხოვრები, აუწყებს ყველას, რომ საღაც გადაიმალა იმის თოთხმეტი წლის ძმა ნესტორი. ტანმორჩილი და ლამაზი პირი სახეაქვს. ლომთაძე გვთხოვს ყველას, ვინც იცის ბინა დაკარგულისა, აცნობოს ამ ადრესით: ტფილისი, საზღვარ-გარეთის ტელეგრაფი, მიხეილის ქუჩა, სახლი ფრანკესი. ნომერი 28 ივნისამდის მსახურებდა ბუფეტ „ნივაში."

✦ 8 ივლისს საღამოთი მახათის ქუჩაზე მიმავალ სამსახურს გარეშე მყოფ პოლკოვნიკს ს. ჯაფარიძეს თავს დაეცა ორი შეიარაღებული კაცი. უცნობებმა გაიტაცეს ფულად 186 მან. 71 კაპ. და მიიმალნენ. ს. ჯაფარიძეს, რომელიც სათავად-აზნაურო ბანკში მსახურებს, ეს ფული სათავად-აზნაურო სახლის მდგმურებისაგან მოუკრეფია.

✦ ქიზიყიდან გვწერენ: 5 ივლისს ღამე გასძარცვეს ს. ტიბაანის ხირსის მონასტრის ბერმონოზანი ეფრემი. წაიღეს ფულად ას ცამეტი მანეთი და ვერცხლეულობა. მძარცველნი არ აღმოუჩენიათ. წინა ღამეს ს. ჯუგაანში გასძარცვეს ჯანდიერ დოლაშვილი. წაიღეს ვერცხლის ქამარ-ხანჯალი.

✦ პოლიციის მე-6 ნაწილში მედუქნეებს თათოს მარქოსოვს და მნაცაკანოვს ანგარიშების დროს ჩხუბი მოსვლიათ. მარქოსოვს დიდი დანა ჩაუკრავს მუცელში მნაცაკანოვისათვის და მძიმედ დაუჭრია. დაჭრილი საავადმყოფოში გაჰგზავნეს, მარქოსოვი დააპატიმრეს.

✦ 7 ივლისს, წყალში დარჩობისაგან გადამრჩენელ საზოგადოების მცურავმა ოვაკიმ ვართანოვმა აცნობა პოლიციას, რომ 6 ივლისს გორგოჯანოვის ერთი თავ-დამცემელთაგანი, რომელსაც დასაჭერად გამოუდგა ხალხი, მტკვარში ჩავარდა ბორანთან და დაიხჩოო.

✦ იბეჭდება და მალე გამოვა გასაყიდად ივ. გომელაურის მიერ შედგენილი „სკოლებში შესასწავლი ქართველი მწერლები", წიგნი პირველი, მეორე გამოცემა, შევსებული და შესწორებულია.

ქუთაისის ქრონიკა

✦ გამართლა ჩვენი ეჭვი, რომ ქართულ გიმნაზიის შენობის ასაგებ ფულს, ბევრი ჭირისუფალი გაუჩნდება. რამდენად კანონიერი იყო ამ ფულიდან დეპუტატის საკრებულოს მოხელეთა დაკმაყოფილება, ჩვენ უკვე აღვნიშნეთ: ეხლა ამ ფულიდანვე დაუკმაყოფილებიათ ორი მაზრის წინამძღოლი საკანცელარიო ხარჯის დასაფარავადა და, ეჭვი არ არის, რომ დანარჩენ მაზრების წინამძღოლნიც მოითხოვენ ფულს. თუ ასე წავიდა საქმე, ფული მალე დაიხარჯება.

✦ სახემწიფო სათათბიროს დეპუტატთა ამრჩევლები გულ-გრილად ეკიდებიან საქმეს. ჩვენ მიერ შეკრებილ ცნობით, ჯერ არც ერთი განცხადება არ მისვლია ქალაქის გამგეობას ბინების დამქირავებელთაგან.

შავი ქვის მრეწველთა უკანასკნელი კრება.

უკანასკნელ კრებაზე გადასწყდა საკითხი ფულის სესხების შესახებ. კრებამ საჭიროდ სცნო 154 ათასი მანეთის სესხება საკრედიტო ან სხვა დაწესებულებიდან იმ პირობით, რომ სარგებელი არ აღემატებოდეს იმ %, რომელსაც ახდევინებენ მოკლე ვადიანი საკრედიტო დაწესებულებანი. გარდა ამისა სესხის აღება უნდა მოხდეს ნაწილ ნაწილად.

გ. ზდანოვიჩის მიერ წაკითხული „ნაკაზი" საბჭოსა და მოსამსახურეთა სახელმძღვანელოდ მიღებულ იქნა მომავალ კრებამდის, როდესაც იგი დაწვრილებით იქნება განხილული და დამტკიცებული. „ნაკაზი" კრების მოწვევამდე ქართულად უნდა გადაითარგმნოს და გაეგზავნოს მრეწველთ გასაცნობად.

თავმჯდომარე კრების დახურვას აპირობდა, რომ სიტყვა ითხოვა თ-მა ივ. ნიჟარაძემ, რომელმაც დაახლოვებით განაცხადა შემდეგი: ერთ-ერთ კრებაზე ზდანოვიჩი შეეხო ჩემს პიროვნებას, მე შეურაცყოფილად ვიცანი თავი და სამაგიერო შეურაცმყოფელ სიტყვებით გავეცი პასუხი. შემდეგ დავუფიქრდი ჩემს ნათქვამს და დავრწმუნდი, რომ ჩემგან წარმოთქმული სიტყვები არ შეეფერებოდა ზდანოვიჩს. ეს გარემოება სხვებმაც დაადასტურეს. ეხლა ვსარგებლობ მემთხვევით და ზდანოვიჩს წინაშე ბოდიშს ვიხდი.

შემდეგ ამისა ბ-მა ვარ. ჭილაძემ კიტა აბაშიძის სახელით განაცხადა, რომ უკანასკნელი თანხმაა დარჩეს საბჭოში იმ პირობით, თუ ზდანოვიჩი არ დაანებებს სამსახურს თავს.

გ. ზდანოვიჩი. ჩემის აზრით, საჭიროა ამ ორ თვეში მოვიწვიოთ საგანგებო კრება საბჭოს თავმჯდომარისა და იმის მოადგილის ასარჩევად. პირველად მე მინდოდა სამსახურიდან ეხლავე გადავმდგარიყავი, მაგრამ მერე მივიღე მხედველობაში ის გარემოება, რომ საქმეს ეს ვნებას მოუტანს და გადავწყვიტე დარჩენა საგანგებო კრებამდე, როდესაც შესაძლებელი გახდება ჩემ მაგიერ სხვა კაცის არჩევა. ამასთან ვაცხადებ, რომ თუ მთავრობამ ამა თუ იმ მიზეზით ნება არ დაგვრთო კრების მოწვევისა, მაშინ იძულებული ვიქნები სამსახურს თავი დავანებო. ამავე დროს ეხლავე შევუდგებით საბჭოს ჭიათურაში გადატანას.

ბარ. მოსეშვილის აზრით შეუძლებელია ენკენისთვეში კრების მოწვევა მან სთხოვა ზდანოვიჩს მარტამდე დარჩეს და მაშინ ჩვეულებრივი კრება მოაწესრიგებს საქმესაო. გარდა ამისა, სთქვა მოსეშვილმა, თქვენა ბძანეთ,—რომ თუ კრების მოწვევის ნება არ მოგვცეს, მაშინ სამსახურს თავს დავანებებო. მაშინ ხომ უპატრონოდ დარჩა ჩვენი საქმეები. ჩემის აზრით, საბჭო რომ მარტამდის ჭიათურაში არ გადავიტანოთ, არაფერი წახდება და თუ ეს არ მოხერხდა, მაშინ თავმჯდომარემ უნდა შეიწყნაროს ჩვენი თხოვნა და მარტამდის დარჩეს, მით უმეტესად, მას შეუძლია ქუთაისში იცხოვროს და დრო-გამოშვებით იაროს ჭიათურაში.

წინადაც მითქვამს და ეხლაც ვაცხადებ, რომ ჭიათურაში ჩვენი გადასვლა მეტია.

თ-დი ივ. ნიჟარაძე. თუ ზდანოვიჩმა და აბაშიძემ საბჭო დასტოვეს, უსაღსროდ დავრჩებით და მე, როგორც საბჭოს წევრი, ჩემდა თავად არავითარ პასუხის გებას არა ვიკისრულობ საქმეში.

ვ. ზდანოვიჩი. არა მგონია მთავრობამ კრების მოწვევის ნება არ დაგვრთოს, რაც შეეხება იმას, ვითომ კრებაზე არავინ გამოცხადდება, შემცდარი აზრია, რადგან კრება დიდხანს არ გასტანს. საბჭოს გადაუტანლობა ჭიათურაში შეუძლებელი საქმეა. კრებას უფლება ჰქონდა საბჭო ჭიათურაში გადაეტანა, მაგრამ მას ნება არა აქვს ჩემ კერძო საქმეში გაერიოს. მე სასარგებლოდ ვერა ვცნობ კრების გადაწყვეტილობას საქმისათვის და ამის გამო დარჩენა არ შემიძლიან.

შემდეგ ამისა კრების სხვა წევრებმაც განაცხადეს, რამდენად მავნებელი იქნება საქმისათვის ბ-ნ ზდანოვიჩის გადადგომა და, დასასრულ, საქმე იმავე მდგომარეობაში დარჩა, როგორშიაც დასაწყისში იყო.

ო-დ ივ. ნიჟარაძემ თავმჯდომარეს კრების ეხრივ მადლობა გამოუცხადა, რის შემდეგაც კრება დაიხურა.

სახალხო უნივერსიტეტი

8 ივლისს ახალგაზდა მეცნიერმა, ქიმიკოსმა ა. ჯავახიშვილმა, ქართულ ენაზე პირველად წაიკითხა საბუნების-მეტყველო ლექცია და თითოეული თავისი ნათქვამი იქვე გამოსცადა სხვა და სხვა საქიმიო იარაღის შემწეობით.

ლექტორმა წაიკითხა ზეპირად, ცოცხალი ენით. მოკლე წინასიტყვაობაში ლექტორმა სიხარული გამოსთქვა, რომ მას წილად ჰხვდა ისაუბრის სახალხო უნივერსიტეტში ქართულად მეცნიერების ისეთ დარგზე, რომლის ასე თუ ისე გავითარება მაჩვენებელია ამა თუ იმ ერის კულტურულად დაწინაურებისა. ეს დარგი მეცნიერებისა ჩვენის მრავალ ტანჯულ სამშობლოსთვის დღემდე, უცნობი ხილი იყო.

სალაპარაკო საგანი იყო: ნივთიერება—ნივთიერების ძირითადი თვისებანი, ზერეული ცვლილებანი ნივთიერებისა, ღრმა ცვლილებანი, შეერთება და დაშლა, მარტივი და რთული სხეულები, ელემენტები.

ნივთიერების შესწავლა სწორედ რომ ქვა-კუთხედია, საძირკველი ყოველ-გვარ მეცნიერებისა, რადგან ქვეყანაზე ყველაფერი, თვით დედა-მიწა და მცხოვრები, ცხოველები და მცენარეები შეადგენენ ნივთიერებას. ყველა რასაც წონა აქვს და უჭირავს რაიმე ადგილი, ნივთიერებაა. ნივთიერებას წონისა და ალაგის გარდა აქვს თვისებანიც. ნივთიერებათა ზოგიერთი თვისება, როგორც, მაგალითად, ადამიანის სულიერი მოვლენანი, სიხარული, ტანჯვა და სხვა, ლექტორის თქმით, ჯერ-ჯერობით მეცნიერებაში ნაკლებად არის გამოკვლეული. სამაგიეროდ დედა-მაწის კანის ისტორია კარგადაა შესწავლილი. დამტკიცებულია, რომ ყოველ ნივთიერებას წონისა და ალაგის გარდა აქვს ერთი თვისებაც, სახელდობრ ის, რომ „გი „ცვლება, ცვალებადია, ასე რომ ნივთიერების ესა თუ ისე „წყო მდგომარეობა შედეგია წინა მომენტის შეცვლისა. ნივთიერება უცვლელად არა რჩება. თვალიდაც ვხედავთ, რომ პატარა მარცვლისაგან იზრდება ხე, რამდენისამე ხნის შემდეგ ხმება, ლპება და იმის ალაგას სხვა ამოდის. ადამიანიც იბადება, იზრდება, ბერდება და კვდება. უსულო საგნებშიაც, სადაც სიცოცხლე სრულებით არა სჩანს, ხდება ცვლილება.

ნივთიერების ცვლილება ორ გვარია — ზერეული და ძირითადი ანუ ღრმა ცვლილება. ზერეული ცვლილება ლექტორმა რამდენისამე თვალსაჩინო მაგალითით დაამტკიცა. სხვათა შორის აიღო პლატინის ნაჭერი და ცეცხლზედ გაახურა. პლატინა გაწითლდა. როცა ცეცხლს მოაშორა, პლატინამ ვერცხლის ფერი მიიღო. ჩვენ თვალ წინ ამ ლითონის ცვლილება მოხდაო, სთქვა ლექტორმა, მაგრამ ამ ცვლილებით მას არც წონა მოჰკლებია, და არც ალაგი დაუკარგავსო. აი ეს არის ზერეული ცვლილებაო. ძირითად ანუ ღრმა ცვლილებაზე ლექტორმა დიდ ხანს ილაპარაკა და ნათქვამი ბევრის მაგალითით დაამტკიცა. სხვათა შორის აიღო ალეზარინი, რომლითაც მელანს აკეთებენ, და ცალ ცალკე გაურია სხვა და სხვა ხსნილი სულემისა, როდანის კალისა, შაბიამანი... ყოველ შერევ ზე ალეზარინმა სხვა და სხვა ფერი მიიღო.

საზოგადოებაში, განსაკუთრებით ქალებ შორის ძლიერ გავრცელებულია სხვა და სხვა სუნნელოვან ნელსაცხებლის ხმარება. ვეებერთელა მაღაზიებია, სადაც მხოლოდ სხვა და სხვა „დუხეებს“ და ოდეკალონებს ყიდიან ხოლმე. ზოგს აწერია ია, ზოგს ვარდი და სხვა. ნამდვილად კი ამ საცხებელაში არც ია ურევია და არც ვარდი. ეს არის მხოლოდ სხვა და სხვა ნივთიერების ქიმიური შეერთება. ნივთიერებათა ღრმა ცვლილების კანონით სარგებლობენ და სხვა და სხვა სუნნელოვან ნელ საცხებელს ამზადებენო. ლექტორმა აიღო ერბოს სიმჟავე, აურია ღვინის სპირტში და მშვენიერი სუნნელოვანი ნელ საცხებელი მოამზადა, ჭიქაში ჩაასხა და დამსწრე საზოგადოებას ჩამოუტარა, რომ ყველა დარწმუნებულიყო. სხვა და და სხვა სიმჟავისა და ეთერისაგან ლექტორმა ოთხნაირი ნელ საცხებელი მოამზადა ორიოდე წამის განმავლობაში. ამ ნაირად ნივთიერებაში ხდება ორ გვარი ცვლილება—ზერეული და ძირითადი. ზერეული დროებითია, ძირითად ცვლილების დროს კი ნივთიერება სრულებით იცვლება.

ნივთიერებათა ძირითადი ცვლილებით სავსეა როგორც ადამიანისა და ცხოველების, ისე უსულო საგნების ცხოვრება. ძირითადი ცვლილებას აქვს ორი სახე, სულ ერთია, რა გინდ რთული იყოს ნივთიერება და საცა გინდა იყოს იგი. ეს ორი სახეა—შეერთება ნივთიერებათა და დაშლა. ნივთიერებათა შეერთების და დაშლის ბევრი თვალსაჩინო და განსაცვიფრებელი მაგალითი უჩვენა ლექტორმა დამსწრე საზოგადოებას, ახსნა სხვა და სხვა სიმჟავისა და მინერალის თვისებანი, გაჰყო წყლი თავისს შემადგენელ ნაწილებად: წყალმბადად და მჟავმბადად. გადააქცია შაქარი ნახშირად გოგირდის სიმჟავის შერევით, უჩვენა კოლექცია, სადაც სხვა და სხვა შუშებში მოთავსებული იყო პროპორციულად ყველა ის ნივთიერება, რომლისაგან შედგება ადამიანის სხეური, როგორც წყალი, კრახმალი, რკინა და სხ. ბოლოს ლექტორმა სთქვა, რომ ქვეყნიერებაზე მოიძებნება 74 ნივთიერება, რომელიც მარტივია, ე. ი. იმათი დაშლა შემადგენელ ნაწილად არ შეიძლებაო. მაგალითად ოქროს, რკინას ან პლატინას რაც გინდა ქიმიური ანალიზი უყო, მაინც ოქროდ, რკინად და პლატინებად დარჩებაო. ამ ყველა ნივთიერებას ჰქვია სახელად ელემენტები. ეს ელემენტებიც შუშებში იყო მოთავსებული და იქვე ყველასაკვის დასანახად გამოფენილი.

ლექტორი ხანგრძლივის ტაშის ცემით დააჯილდოვეს. იმედია ახალგაზდა მეცნიერი შემდეგშიაც განაგრძოს ამ საინტერესო საგნებზე საუბარ, რაც თვითონაც აღუთქვა საზოგადოებას. ხალხი ბლომად დაესწრო.

რუსეთი

✦ **დატუსაღებულნი.** რუსეთის გაზეთების სიტყვით მიმდინარე წლის ივნისის განმავლობაში პეტერბურგში დაუტუსაღებიათ სულ ორ ათასამდე კაცი; მათ შორის 180 ქალია.

✦ **კრესტის სატუსაღო.** გაზ. „რუს.“-ის თანამშრომელს პეტერბურგის სატუსაღო კრესტის ერთმა პოლიტიკურმა ტუსაღმა უამბო შემდეგი: „ერთი წუთი მოსვენება არა გვაქვს: ძარღვები საბრალოდ აგვეშალა. არ ვიკით როგელ წუთში გაიმართება სროლა სატუსაღოში. ამ ერთი კვირის განმავლობაში ხუთჯერ ესროლეს ტუსაღებს, საბედნიეროდ — უშედეგოდ; დღეს დილით კი ორ ტუსაღს ესროლეს: რუტკოვსკი მოკლეს და ალფეროვი დასჭრეს. რუტკოვსკის ცარჩა დედა და სამი პაწია ბავშვი სრულიად უსახსროდ. ყოველ დღე მოდიან დატუსაღებულთა ნათესავნი იმის შესატყობად, ცოცხალნი არიან მათი მახლობელნი თუ არა. მისაღებ ოთახში ხშირად ისმის აღელვებული ქალების ქვიკინი, ვერ წარმოიდგენთ როგორ მუდმივ გამწარებასა და გაჭირვებაში ვიმყოფებით“.

ქალაქის მიწის მზომლის საქციელი

(წერილი რედაქციის მიმართ)

ტფ. ქალაქის თვით-მართველობაში მსახურებს მიწის მზომელი ძელიკ-ალლავერდოვი, რომელიც თურმე, როგორც გამოირკვა, ნაძალადევის ადგილების საერთო გეგმას—პლანს თავის სურვილისამებრ ხან აღმა უზავს თავს, და ხან დაღმა. ყველამ კარგად იცის (მანაც რასაკვირველია), რომ ნაძალადევში ამ ჟამად მოქმედებს მცხოვრებთა მიერ არჩეული კომისია, რომელსაც დაევალა სადაო მიწების სინდისიერად განაწილება, როცა კომისიამ რომელსამე თხოვნას ხელს მოაწერს, თვით მართველობაც კომისიის გადაწყვეტილებისამებრ, იმ პირა, ვისაც ეძლევა სასახლ-კარო ადგილი, აძლევს დაკანონებულ საბუთის ქაღალდებს. ხსენებულ მიწის მზომელს დიდი ხანია, რაც არ მოსწონდა ამგვარად საქმის დაყენება და ამხედრდა მის წინააღმდეგ. ნაძალადევის კანტორიდან გაატანინა მან მიწების საერთო პლანი (რაც არას დროს არ მომხდარა), მიატანინა მსახურს თავის განყოფილებაში და ხუთი წილი სახლ-კარის ადგილები პლანში ოთხად აქცია, რის ნებაც ამორჩეულების დაუკითხავად არა ჰქონდა. რა უფლება ჰქონდა, რომ ასე მოიქცა. ნუ თუ არ იცის, რომ ნაძალადეველებმა მოიპოვეს უფლება ადგილების განწესრიგების შესახებ და ქალაქის თვითმართველობამაც ნებაყოფლობით დაუთმო ეს უფლება?

ისტატე ლომიძე

დეპეშა

(პეტერბურგის დეპეშათა სააგენტოსაგან)

9 ივლისი

რუსეთში.

კიევი. ეფრეიტორ პიმოროვს ჯარის უფროსმა სიკვდილით დასჯა უვადო კატორგად შეუცვალა, ხოლო უნტერ ოფიცერს ჩუიკოვს უვადო კატორგა და სადასთს ხოხოვიჩს 15 წლის გაძასწორებელი ბატალიონი—3 წლის გაძასწორებელ ბატალიონით.

ანანიევი. ეკატერინოვკის მამულში შეიარღებულმა ბორბოტ-მაქძელებმა მოჰკლეს გლეხი და იმისი ვაჟი, მძიძელ დასჭრეს გლეხის ცოდი და ტეში მიეიძალნენ. ტეს სტრაჟნიკებმა ადეა მეძორტეს.

პეტერბურგი. სამხედრო სამართლის წესდების მუ-1349, 1376, 1378, 1379, 1380, 1381, 1389, 1393 და 1399 მუხლები შემდეგნაირად შეიცვალა: კამოძიების მიდების შემდეგ სამხედრო ბრიკურორი მოვალეა ატნობოს სამხედრო უფროსს თავისი აზრი ოცდა-ოთხ საათის განმავლობაში, სამხედრო უფროსი ბრიკურორისაგან ტნობის მიღების შემდეგ მოვალეა იმავ დღესვე მისცეს საქმეს მსვლელობა და უკეთუ ბრიკურორი თანახმაა საქმეში მოხსენებულ პირის სამართალში მიცემისა, დუშოგხებლივ უნდა განაგრეულება მოახდინოს და ბრალდებული განსამართებლად დანიშნულ ადგილს მოაგვანინოს. სამხედრო ბრიკურორი, რომელ საქმეებს მიიღებს სამხედრო უფროსისაგან, იმავე დღეს ქარადგენს სამართალში სამრალდებლო ოქმს. ბოსამართლე მოვალეა კარჩიოს საქმე არა უგვიანეს მეორე დღისა სამრალდებლო ოქმის მიღებიდან. სამხედრო სამართლის წესდების მე-727 და 760 მუხლებში მოხსენებული დოკუმენტები უნდა ჩაანაცოლოს ბრალდებულს საქმის განხილვის დღეს. ბრალდებულის განცხადება მესამე დაძცველის არჩევის და დანიშვნისა, მოწმეების გამოხმობისა, მსჯელობის და ბრიკურორის დაწუნებისა უნდა მოხდეს დოკუმენტების წაკითხვისთანავე. სასამართლოს დადგენილება ამ განცხადების შესახებ უნდა მოხდეს იმავ სხდომაზე. სამოქალაქო მოსჩივანი სამრალდებლო ოქმის სასამართლოში მიდებას მეატეობიხებენ მხოლოდ მაძინ, თუ მოსჩივანი იმეოფება იქ, სადაც სასამართლოა. სამოქალაქო მოსჩივანის თხოვნა მოწმეთა რიცხვის შეკვლების შესახებ უნდა წარმოდგენილ იქმნეს უწყების მიღებისთანავე. დაწვრილებითი განაჩენი უნდა მოსმენადეს დუკოგხებლივ სასამართლოს სხდომის მემდეგ. განაჩენს ხელს აწერს მხოლოდ ერთი თავმჯდომარე, იმ მემთხვევაში, თუ თავმჯდომარე და წევრნი თანხმნი არიან განაჩენისა. საკასაციო სანიგრის გადასატანად ოცდა-ოთხი საათია დანიშნული. საკასაციო სანიგარი იმავე დღეს უნდა გაიგზავნოს, სადაც ჯერ არს.

კიევი. დიმოვეცკის მაზრის ტოდორეოვსკის ტეის კონტორას შვიდი შეიარღებული კაცი დაეცა. მოჰკლეს ხუთი კაცი და 716 მანეთი წაიღეს.

სამარა ბუზულუკის მაზრის სოფ. მოჩში დაიწვა 175 სახლი. დაიღუბა რამდენიმე ცხენი და ერთი 4 წლის ვაჟი. ზარალი 60,0000 მანეთამდეა.

არხანგელსკი. კასტარეგეს არხანგელსკის მაზრის ნენოკსის ფოსტის განეოფილება. წაიღეს 553 მანეთი

ანანიევი. სად. დიუბაშეკკაში მოჰკლეს ტელეგრაფის კონტორის უფროსად ნამეოფი ბალანსკი.

კამენეც პოდოლსკი. ვინიცკის მაზრის სოფელ უკუშინეცის გლეხები თავს დაეცნენ სტრაჟნიკებს, რომელნიც რუსანოვსკის ტეეში მიდიოდნენ გლეხებისა და მათის საქონლის გასარეკად. გლეხები ამ ტეეში საქონელს აძოვებდნენ. ერთი გლეხი მოჰკლეს, ოთხი დასჭრეს. სტრაჟნიკებს სტეპეს მოვიდა ისპრავნიკი და წესიერება აღადგინა

კრასნოიარსკი. 6 ივლისს ოცი შეიარღებული კაცი დაეცა ფოსტას, რომელიც სამხრეთ ენისეის ოლქის სამრეწველოებიდან მოდიოდა. მძიმედ დასჭრეს ორი სტრაჟნიკი. ფოსტალიონმა სროდა ასტეხა და ფოსტა გადარჩინა.

რიგა. სარეზინო მანუფაქტურის „ბროვოდნიკი“-ს კასირს 12 წლის განმავლობაში 104,000 მანეთი გაუფლანგავს. რაიცა მოულოდნელ ეხლა აღმოაჩინეს. კასირი დაპატიმრეს.

ეკატერინოდარი 7 ივლისს კავკაზის გზაზე, ნევინომისკის სადგურთან, ერთმანეთს დაეჯახა ორი საქონლის მატარებელი. მოკვდა ზეთის წამსმელი და ორი უბილეთო მგზავრი. მძიმედ დაშავდა კონდუქტორი და უბილეთო მგზავრი, მსუბუქად—დანარჩენი მოსამსახურენი.

ვარშავა. 7 ივლისს რეკოდვერით მოჰკლეს მუშა.

კისლოვოდსკი. მძიმედ დაჭრილი ბოქაული ვისოცკი მოკვდა.

ლოძი. ვისლიცკის ქარხანაში, სადაც დასჭრეს დირექტორი დიფშიცი, გამოკრულია განცხადება მუშებთან (400 კაცია) ანგარიშის გასწორების შესახებ.

ვარშავა. 7 ივლისს კალიშის სადგურთან სამმა კაცმა ყანდარმს სროდა აუტეხა. ყანდარმმა თავისს მხრივ 8 ჯერ ესროდა, შერე ხმადი იშიშვდა, ერთი ასწეხა, სხვები შეიბურო.

კიევი. 6 ივლისს კაფედნი ქარხნის ბატრონს კურგინას 6 შეიარღებული კაცი შეუვარდა. წაიღეს 130 მანეთი.

გროდნო. სოდომინის მაზრის სოფ. დუშნევის გლეხებმა მემამულეს ტეეში მოუშავეთ ქვა და კეტი დაუშინეს, სათიბიდანაც მუშები განდევნეს, ხე-ტეის მეიდეედს და იმის ცოდს სტეპეს, ოქმის შედგენას ხელი შეუშალეს, დამნაშავეთა დაპატიმრებას წინააღმდეგნენ, სტრაჟნიკებს ქვები ესროდეს. სტრაჟნიკებმა სროდა ასტეხეს და ორი კაცი დასჭრეს, ერთი—მძიმედ.

კამენეც პოდოლსკი. დაპატიმრეს ტეპლიკოვის ფოსტის კანტორის მძარცველები და ფოსტალიონისა და დარაჯის მკვლელნი. უფლანი გამოტედნენ. ფული ჯერ არ ადმოუჩენიათ.

უცხოეთში.

9 ივლისი.

სეული. 6 ივლისს სასახლის კარებთან 5000 კაცი შეიკრიბა. დამე თათბირი გამართეს. პირველმა მინისტრმა იმპერატორს წიხადადება მისცა, მეფობაზე ხელი აეღო. იმპერატორი დასთანხმდა. სტუდენტთა ერთმა ჯგუფმა მოინდომა იმპერატორისათვის პეტიცია მიეცა, მაგრამ ისინი პოლიციამ ადმოსავლეთის სასახლისკენ წასწია, სადაც მათ მეორე დამე გაატარეს. წარმოსოქვეს სიტყვები. იაპონიის პოლიციის უფროსმა ბრძანება გასცა, რომ სასახლის პოლიციისათვის თოფები დარიგებინათ. ხალხი თანდათან მატულობდა, თუმცა მშვიდობიანად იქცეოდა. გაზეთში (?) გამოცხადდა პირველი ცნობა ტახტზე ხელის ადების შესახებ მემკვიდრე პრინცის სასარგებლოდ. ხელი უწერია უმპერატორს და კარეშე საქმეთა მინისტრს. სადამოზე ქალაქის სხვა და სხვა ნაწილში ადელვებული ბრბო დადიოდა. არიგებდნენ პროკლამაციებს, სადაც იაპონელები ძლიერ გაკიცხულნი არიან.

ტოკიო. თუმცა აქ კორეის იმპერატორს პატივსა სცემენ, მაგრამ მისი ტახტზე ხელი ადებამ აქაურობას გულს შვება მოუვლინა. იმპერატორი ცნობილი იყო, რომ დიდი ინტრიგანი და დდეის იქით, რა თქმა უნდა, სრულიად უდონო იქმნება. ამბობენ, რომ იაპონია-კორეის ურთიერთობა ცოტა ირღვა. ძალიერ ეშინიან კორეის მინისტრების ვაჟკაცობას ტოკიოს დრო. იაპონიის მინისტრების უმეტესობა მედგრად თხოულობს, რომ კორეის იმპერატორი სუფლად გადასახლებულ იქმნას სადმე.

სეული (რეიტერი). კორეის ჯარის ერთმა ნაწილმა 6 ივლისს აჯანყება მოახდინა ქალაქის მთავარ ქუჩაზე რამდენჯერმე თოფები გასროდეს, მერე ჯგუფ-ჯგუფებად გაეფანტნენ, ქალაქის ბრბოს შეუერთდნენ, ისინიც ქვებითა და ჯოხებით შეიარღდნენ და გამფლეელ გამომფლეელ იაპონელებს დაერივნენ. იაპონელები თავიანთ უბანს შეეფარნენ. იაპონელთა რაზმი პოლიციას ეხმარება მეამბოხეთა ძებნაში. დაიბარეს იაპონელთა ჯარი. სადამოზე მშვიდობიანობა ჩამოვარდა. დადიან პატრულები. მოვიდა დიდი წვიმა, რამაც ბრბოს გაფანტვას ხელი შეუწყო. იაპონელების დუქნებს ყარაულები დაუყენეს. პოლიციის ტნობით, მოკლული და დაჭრილია 25 იაპონელი. კორეელების ზარალი ჯერ არ იცით. იაპონელების ოფიციალური ანგარიში არეულობის მიზეზად კორეელების ჯარს ასახელებს. ამბობენ, ჯარი ოფიცრებს არ ემორჩილებოდა. იმპერატორი ძალიერ შეაწუხა მომხდარმა ამბავმა და მარკიზ იტოს პოლიშის წერილი გაუგზავნა. იგი სწერს: ჩემმა უვიცმა ქვეშევრდომებმა ძალმომრეობა იხმარეს; საქმის გართულების მოსასპობლად, რაც გენებოთ, ის ზომები მიიღეთო. იტომ გენერალ კაზეგარს ჩაბარა ქალაქის დაცვის საქმე. ელჩებს საელჩოების დასაცველად ჯარი შეაძლიეს,

ტოკიო. როგორც სეულიდან იუწყებიან, თავმოყრილ აუარებელ ხალხს გადაუწყვეტ სახალი მინისტრ-პრეზიდენტისა, რომელიც ამ დროს იმპერატორის სასახლეში იყო.

სეული. 6 ივლისს ადისით შეამბოხენი შემოერტყნენ პირველ მინისტრის სახლს. მინისტრი იმპერატორის სასახლეში წავიდა. დანარჩენმა მინისტრებმა იაპონიის საელჩოს შეაფარეს თავი. ბრბო გაფანტეს არტილერიის შემწეობით იაპონელმა პოლიციელებმა. ჭეიქრობენ, რომ შეტაკება იაპონელ პოლიციელებსა და კორეელ სალდათებს შორის მოხდა. მარკიზ იტოს აცნობეს შეოქმულების შესახებ: ვითომ სიმპერატორ გვარდიას მიედოს ბრძანება იმპერატორისა—შეგარდით დამე სასახლეში და ყველა მინისტრები ამოხოცეთ, რადგან იმპერატორის გადადგომაში ისინი არიან ბასუხის-მგებელნი.

$4^1/_2$ საათზე მოხდა, მემკვიდრე პრინცის ტახტზე ასვლა. წინანდელი იმპერატორი გამოეთხოვა მინისტრებს. სასახლეს იცავს გენერალ ხაზეგავას ჯარი. 7 ივლისს დილით პინკიანგიდან მოვიდა ერთი პოლკი. მეორე პოლკი სეულშია.

სტამბოლი. სულთანმა გამოუცხადა იტალიის წარმომადგენლებს, რომ მან დაამტკიცა მინისტრთა საბჭოს მიერ შემუშავებული პროექტი რეფორმებისა.

სეული. ოფიციალურის ცნობით არეულობის დროს მოჰკლეს 10 იაპონელი და დასჭრეს 30. არ იცით, კორეელების მხრივ რამდენია მოკლულ დაჭრილი.

ხალხმა აიკლო მინისტრ-პრეზიდენტის სახლი, სამინისტროთა სადგომებს მოედო და ძარცვა-გლეჯას შეუდგა. სამხედრო სამინისტროს წინ იაპონელმა დარაჯებმა შეაუენეს. ბევრი თავდასხმელია მოკლულ-დაჭრილი.

სტამბოლი. მონასტრის სავილაიეტოს საზღვარზე ოსმალეთის ჯარს და ბოდგარების რაზმს შორის შეტაკება მოხდა. მოჰკლეს 73 ბოდგარელი და მათ შორის ცნობილი წინამძღოლი ავიევი და სამი სერბიელი. ჯარს 5 კაცი მოუკლეს და 11 დაუჭრეს.

ჰაგა. საზოგადო სხდომაზე წაიკითხეს კონფერენციის სახელზე მოსული სხვა და სხვა ადრესი. შემდეგ ერთხმად დაადგინეს, მიიღონ წინადადება, რომ ყენეგის კონფენცია სავალდებულო გახდეს საზღვაო ომის დროს. ბოდოს პრეზიდენტმა დელეგატებს გაახსენა ბირობა კამათის საიდუმლოდ შენახვის შესახებ და სთქვა, რომ ერთ დიდ სახელმწიფოს დელეგაციამ პროტესტი განაცხადა კონფერენციის დოკუმენტების საგსებით გამოქვეყნების შესახებაო.

თეირანი. მეჯლისმა დაამტკიცა კონტესია, რომლითაც სპარსეთში უნდა დაარსდეს გერმანელების ბანკი. ბანკს ძირითადი თანხა იქნება 200,000 გირვანქა სტერლინგი.

რედაქტორ-გამომცემელი

ე. ავალიშვილი.

წერილი ტომსკიდან.

უნივერსიტეტის საქმეები.

აქაური სტუდენტობა ბევრის ვაი-ვაგლახის შემდეგ დაემორჩილა 11 ივლისის კანონს.

უნივერსიტეტის და სატეხნოლოგო ინსტიტუტის სტუდენტთა ორგანოს წევრებად ᲧᲠ-ᲧᲠობით ითვლება 25 კაცი. ამათგან 11 სოც.-დემოკრატია, 10 სოც.-რევოლიუციონერი და 4 კადეტი სტ. ცენტრალურ ორგანოს წევრებს შორის კონფლიქტი ჩამოვარდა, რომლის შედეგიც ის იყო, რომ 7 ენკენისთვეს ორგანოს სოც.-დემოკრატმა და კადეტმა წევრებმა უნივერსიტეტსა და სატეხნოლოგო ინსტიტუტში გამოაკრეს განცხადება, რითაც სტუდენტობას ამცნეს შემდეგი: „რადგან 250 კაცი აღმოჩნდა მსურველი შეკრებისა, ამის გამო 10 ენკენისთვეს სტუდენტთა ცენტრალური ორგანო, 11 ივლისის კანონის თანახმად, იწვევს კრებას ინსტიტუტსა და უნივერსიტეტში ცალ-ცალკე. განხილული იქნება საკითხი იმის შესახებ, თუ როგორი ტაქტიკა უნდა შემუშავდეს 11 ივლისს კანონის შესახებ. 500 კაცის დასწრებით კრება კანონიერიაო“. იმავე ორგანოს სოც.-რევოლიუციონერთა ფრაქციის წარმომადგენლებმა ამნაირი საქციელი დანარჩენ წევრებისა დაჰგმეს და გამოაცხადეს: „ვიᲦებთ რა მხედველობაში იმას, რომ თუმცა ცენტრალურ ორგანოს იმავე ორგანოს წევრებმა, სოც.-რევოლიუციონურ ფრაქციის წარმომადგენლებმა, პროტესტი გამოვუცხადეთ: პირველი იმისთვის, რომ მან დაარღვია შარშანდელ საერთო კრების დირექტივები, რომელიც აკანონებდა საერთო ხასიათის საკითხის გარჩევისათვის უნივერსიტეტის და სატეხნოლოგო ინსტიტუტის სტუდენტების ერთად შეკრებას; მეორე იმისთვის, რომ ცენტრალური ორგანო სტუდენტთა ნება დაურთველად გაკადნიერდა და დაემორჩილა 11 ივლისის კანონებს და მით გათელა უფლება მთელის სტუდენტობისა, რომელთაც მხოლოდ აქვთ უფლება გადასწყვიტონ საკითხი ამა თუ იმ კანონების მიღებისა,—ვიღებთ რა მხედველობაში ყველა ამას, ჩვენ, ცენტრალურ ორგანოს ს.-რევოლიუციონერ ფრაქციის წევრნი პროტესტს ვუცხადებთ ორგანოს ს.-დემოკრატ და კადეტ წევრებს, და ვიწვევთ სტუდენტობას საერთო კრებაზე 10 ენკენისთვეს ერთ შენობაში—ინსტიტუტში“.

გასჭრა ს.-დემოკრატების და კადეტების პროპაგანდამ და ამ ორი წლის განმავლობაში პირველად სტუდენტობა 10 ენკენისთვეს შეიკრიბა თავ-თავის სასწავლებელში, რითაც გამოაშკარავდა სტუდენტობის მარᲬვნივ გადახრა.

გაიმართა კრებები. კრების დროს ინსტიტუტის სტუდენტებმა გამოგზავნეს წარმომადგენელნი; იწვევდნენ უნივერსიტეტელებს იმათთან ერთად შეკრებილიყვნენ. აქაც ს.-დემოკრატ „მენშევიკთა“ ფრაქციისა და კადეტების მეცადინეობამ გასჭრა: უნივერსანტები ადგილიდან არ დაძრულან. მხოლოდ ს.-რევოლიუციონერებმა „ბოლშევიკებმა“ დასტოვეს დარბაზი და შეუერთდნენ ტეხნოლოგების კრებას. უნივერსიტეტის 230 სტუდენტმა განაგრძო კრება და გადასწყვიტა, შეუდგეს სწავლას. ტეხნოლოგებმა თანასწორ უფლებით შეიერთეს უნივერსიტეტიდან მისულნი. ამით გათავდა პირველი დღის კრება.

მეორე დღეს, 11 ენკენისთვეს ტეხნოლოგების კრებას მიაწყდნენ უნივერსიტეტის ს.-დემოკრატები და კადეტები. ამათ იმდენი იმეცადინეს, რომ უნივერსიტეტიდან მისულ რევოლიუციონერთ გადამწყვეტი ხმის უფლება მოუსპეს. მერე ტეხნოლოგები შეუდგნენ 11 ივლისის კანონის შესახებ მსᲯელობას. ს.-რევოლიუციონერები ამაოდ უმტკიცებდნენ სტუდენტობას 11 ივლისის კანონის უკუგდებას. ხანგრძლივ კამათის შემდეგ, ყველა პარტიის წარმომადგენლებმა ცალკე რეზოლიუცია წარადგინა. კადეტებმა განაცხადეს: „რადგან სოც.-დემ. რეზოლიუცია თითქმის სავსებით თანხმება ჩვენს რეზოლიუციას, ამისათვის ჩვენს რეზოლიუციას უკან ვიბრუნებთ და ვუერთდებით ს.-დ. რეზოლიუციასაო“-ო. ს.-დემოკრატები თხოულობდნენ 11 ივლისის კანონის მიღებას. ს.-რევოლიუციონერების რეზოლიუცია კი შემდეგს ამბობდა: „რადგან 11 ივლისის კანონმა გასთელა ჩვენისა და ხალხის სისხლით მოპოვებული აკადემიური თავისუფლება; მოსპო საზოგადო-კაცობრიული და ჭეშმარიტი გზა განვითარებისა—სტუდენტთა ორგანიზაციები, ამიტომ ვალდებულად ვრაცხთ ჩვენს თავს, უკანასკნელ ძალამდე ვიბრძოლოთ და დავიცვათ 1905—06 წლის ავტონომია, რომლის მოპოვებისთვისაც ზოგი ჩვენი ამხანაგი ციხეში ზის, ზოგიც გადასახლებულია, ჩვენ ს.-რევოლიუციონერებმა ავწონ-დავწონეთ დღევანდელი მომენტი და საჭიროდ ვცანით წინააღვუდგეთ მთავრობის რეაქციას, რისთვისაც ვიწვევთ სტუდენტობას გათელილ უფლებების მოსაპოვებლად. ჩვენ არ უნდა შეგვდრკეთ იმ შემთხვევაშიაც-კი, ინსტიტუტს და უნივერსიტეტს რომ დაკეტვა მოელოდეს“-ო.

ს.-დემოკრატების რეზოლიუცია მიიღო 266 სტუდენტმა, ხოლო ს.-რევოლიუციონერებისა—130.

აღსანიშნავია ისიც, რომ ორივე მაღალ სასწავლებლის მთავრობამ ხელი შეუწყო სწავლის დაწყებას: მათ გამოაკრეს განცხადებები, რომლითაც ახლად მიღებულებს იწვევდნენ 1 ენკენისთვემდე შეეტანათ სწავლის ფული, წინააღმდეგ შემთხვევაში დაიხოვნილი იქმნებიან და მათი ადგილები სხვა კანდიდატებს დაეთმობათო. დათხოვნის შიშის მოლოდინმა ყველა აიძულა აღნიშნულ დროზე შეეტანათ ფული.

ხოლერამ ტომსკის გუბერნიასაც მოატანა. მაზრისა და ქალაქის უფროსები დეპეშას დეპეშაზე უგზავნიან რექტორს, სამკურნალო ფაკულტეტის მე-5 კურსის სტუდენტები გამოგზავნეთ და თვეში თითოს 250 მან. და გზის ფულს (200 მანეთს) მივცემთო. მე-5 კურსზე ცოტა სტუდენტია, მეოთხე კურსელებს ჰგზავნიან.

ბ. ᲪᲐᲛᲔ.

პროვინციის ცხოვრება

—:—

ᲒᲣᲠᲘᲐ. 19 სექტემბერს მაიდანში დაუსტიმრეს ორი კაცი. ერთი ნაცვალაძეა, რომელიც ბათუმში მუშაობს და აქ რაღაც საქმისათვის ამოსულიყო.

29 სექტემბერს, სადამოთი, ქალაქს ადგა შემოარტყეს და დაიწყეს ხხრეკა. სხხრეკავდნენ კამეჯელ კამომეჯელს. კაჩხრიკეს აგრეთვე დუქნები. კაცმა არ იცოდა, რა იყო მიზეზი, ბოდიშს კვიგეთ, რომ ქუთაისში ტუსაღები გაქცეულან და იმათ ეძებდნენ. დაუსტიმრეს მხოლოდ ორი კაცი.

ქურდ-ბაცაცებმაც იშოვნეს დრო და ძლიერ გაახმირეს ქურდობა. ამით ძალზე კამოწარეს სოფელები. სურებში ვიღაც კაუძარცაგთ და ამის კამო სურებელებს ეგზეკუციით ემუქრებიან.

ამას წინად დუსტიმრებულნი ს. ანთაძე, ი. ქერქაძე და გიორგი ჩხრატარაშვილი გაანთავისუფლეს.

როგორც კვიგეთ, სივიწროვის კამო ოზურგეთიდან ხუთშაბათს ქუთაისში ᲩᲒზავნიან 27 ტუსაღს. ᲧᲕᲔᲚᲐ ამათ გაᲦᲣᲬᲣᲔᲢᲘᲚᲘ აქვთ გადასახლება ცივ ᲫᲕᲔᲜᲔᲑᲨᲘ.

სოზოგადოდ, ძლიერ სამწუხარო ამბები ხდება დღეს გურიაში: დღე ისე არ გაივლის, რამდენიმე კაცი ან არ დაუსტიმრონ ან სასიკვდილოდ არ გადახოხ, ან კიდევ სრულებით არ გამოასადმონ წუთი სოფელს. ამას წინად აქ იყო ნამესტნიკის თანაშემწე ბევრი თხოვნა-საჩივარი მისცეს, მაგრამ Ჯერაც არაფერი ისმის. ტუსაღებმაც კი მისცეს თხოვნა მეტადრე იმათ, რომელიც იორაიშვილის კამოისობით არიან ციხეში.

ციხეში ვიწროობაა, რის კამო ამ ბოდიდრო ავადმყოფობამ იჩინა თავი. ახლა აქ სამი ციხეა და სამივეში საშინელი ვიწროობაა, მიუხედავად ამისა, ტუსაღებს ᲧᲝᲕᲔᲚᲓᲦᲔ უმატებენ.

20 სექტემბერს მეტად სამწუხარო ამბავი მოხდა აქ. როგორც ამას წინად ᲬᲬᲠᲓᲘ, ბათუმიდან აქაურმა ადმინისტრაციამ ამოიუვანა სომეხი, რომელსაც ივანე ᲧᲐᲜᲘ ეძახდნენ. ამოიუვანეს აქ და აქედან კი ლანჩხუთისკენ კაისტუმრეს, მაგრამ გზაზე მოᲬᲕᲓᲦᲔ. კანცხადეს, გაქცევა დაბირა და ამიტომ მოგკადითო. 20 სექტემბერს ლანჩხუთის გზაზე ნახეს იმისი გვამი. გვამი მეტად ნაწვალები იყო. კამოესადმა წუთისოფელს მნენოობით სავსე ახალგაზრდა, რომელიც სოფᲦᲔᲚᲔᲑმა დასასოფლავეს დიდის პატივით.

მასთან ერთად დუსტიმრებული კალატო. ზოვი კანთავისუფლეს.

ᲝᲜᲝᲛᲐᲢᲘ.

ᲡᲐᲛᲔᲒᲠᲔᲚᲝ. (ზუგდიდის მაზრა). გაზეთების მოკლე ცნობებიდან მკითხველს არ შეეძლო დანამდვილოთ გაᲬᲔᲒᲝ, რადგან შიმშილს განიცდის სამეგრელო წელს, თუმცა ის კი ცხადი იყო, რომ სიმინდის ფასმა ერთი ორად აიწია. ახლა, როგორც ᲬᲘრად დათვალიერებამ დამარწმუნა, სამეგრელო საშინელ შიმშილს განიცდის; არც ფუᲦი მოეᲬᲔᲒᲔᲑᲐ გაძვალტუანებულ მეგრელს და არც სიმინდი. ამასთან სასყიდლადაც არსად მოიძებნება სიმინდი; თუ სადმე არის, ᲬᲔᲑᲔᲚᲓᲛᲢᲚᲔᲑᲘᲐᲜᲘᲐ. ამიტომაც გაჩნდა თუ არა ნედᲚᲘ სიმინდი, დაესია მას დამშეᲣᲚᲘ ხალხი, დაᲣᲬᲧᲝ წვა, სარშვა, შრობა ტეტᲚᲓᲐᲖᲔ და მზეზე, რომ რამეთი მაინც გაეძღო ცარიელი კუᲬᲘ... ბევრია ისეთი ოჯახი, რომელმაც ზეზე გაანადგურა და გაათავა თავისი წᲦიური სარჩო მოსავალი, და ნადიაბედეᲚᲘᲨᲘ ᲒᲕᲠᲐᲤᲔᲠᲡ შეიტანს. თუ რამეს შეიტანს, ერთ ან ორ თვეს ᲧᲝᲧᲝᲗᲐ მᲮᲝᲚᲝᲓ.

ᲒᲐᲖ.

—

ᲓᲐᲑᲐ ᲮᲐᲨᲣᲠᲘ. 26 სექტემბერს დ. ხაშურში დაუსტიმრეს და ციხეში გაᲬᲙᲝᲡᲔᲡ ორი ექსპროპრიატორი: აზნ. კ. ტატიშვილი და ᲯᲐᲜᲣᲦᲘძე. მათი დუსტიმრება იმდენად საგულისხმიერო ᲡᲐᲡᲖᲝᲒᲐᲓᲝᲔᲑᲘᲡთვის, რომ, ცოტა არ იყოს, დაᲬᲣᲠᲘᲦᲔᲑᲘთ მოგითხრობთ მათ დუსტიმრების ამბავს. როგორც მკითხველმა იცის, ამ ბოდიდს დრო, სასტიკ რეაქციის შემდეგ, როᲦᲔᲡᲪ პარტიებმა შეაᲬᲔᲠეს დროებით თავიანთი მოქმეᲦᲔᲑ, უსირცხვოდ და უსვინდისოდ თავი წამოᲬᲧᲣᲕეს სოზოგადოების ნაძირᲦᲔᲑმა, თავისუფᲦᲐᲓ დათარეშობენ დაბა-ქალაქებში და სძარცვენ, სიცოცხᲦᲔᲑ ასᲐᲓᲛᲔᲑენ ᲨᲘᲨᲘᲠᲐᲓ იმ ადამიანს, რომელმაც თავისი წᲦიური შეიტანა განმათავისუფᲦᲔᲑᲔᲚ მოძრაობაში და მზად იყო მსხვერᲮᲚᲐᲓ მეᲦᲔᲡᲐᲜ თავის თავიც და თავისი ᲐᲒᲦᲐᲓᲔᲑᲘᲡᲐც. ეს სულით დაცემული, ზნეობრივად გაᲤᲣᲭᲔᲑული ᲐᲡᲐᲓᲒᲐზრდობა არაფერს არ ერიდება, რომ ᲒᲘᲡმე როგორმე წაᲬᲚᲘᲯᲝს ფული, რომ წავიᲦᲔს დუქანში და გარᲧᲕᲔᲜᲘᲦᲔᲑᲐᲡ და ᲦᲝᲗᲝᲑაში გაატაროს დღეები, სანამ წანაᲒᲚᲔᲯი ფული ᲧᲝᲧᲝᲗ. ამ გვარად სოზოგადოᲔᲑᲐ შიშსა და საგონებელშია ჩავარდნილი და ᲐᲓᲐᲠ იცის, რას გაუᲦᲝᲗ—გამძვინვარებულ რეაქციას, თუ ამ გაᲣᲑᲐᲢᲝᲜᲔᲑს? ᲮᲜᲐ კი არსაიდან არის, თვით სოზოგადოება დაშინებულია, თავᲖᲐᲠᲓᲐᲢᲔᲛᲣᲚია და ᲐᲪᲐრიელებს ისᲔᲓᲐᲪ ᲦᲐრიბ Ჯიბეს, რომ დაᲐᲛᲣᲮᲝᲗᲘᲦᲐᲡ ეს ახლად მოᲦᲔᲜილი სვავი და ამით სიცოცხᲦᲔ მაინც შეინარჩუნოს.

ასე იყო დᲦᲔᲛᲓᲘ. ᲓᲦᲔ სხვასა ᲒᲡᲔᲓᲐᲕთ. სოზოგადოება გაბეᲖᲠᲓა, მოთმინებიᲓᲐᲜ გამოვიდა. ამისი მაგალითი გვიᲩᲕᲔᲜეს დ. ხაშურში რკინის გზის სᲐᲓᲒᲣᲠᲘᲡ ბუფეტის მოსამსახურეებმა. საქმე ასე გახᲦᲔᲗ: ბუფეტის პატრონს ᲒᲦ. ჩიქოვანს ამ ორი-სამი თვის განმავᲦᲝᲑაში რამდენᲯᲔᲠᲛᲔ მოსწერეს წერილი, სადაც თხოᲣᲦᲝᲑᲓᲜᲔᲜ ფუᲦს, წინააᲦმᲔᲦ შემთხვევაში უქადიდნენ სიკვᲦიᲦს. წერილს აწერᲦᲜᲔᲜ თავიანთ სახᲔᲦᲡა და კვარს. ჩიქოვანი იძუᲦᲔᲑᲣᲚი იყო, დაეკმაყოფილებინა წერილების ავტორნი მისცა ფული ერთხელ, ორჯᲔᲦ, სამჯერ, მაგრამ წერილების კᲮᲐᲜᲘᲡ ბოᲦᲝ ᲐᲓᲐᲠ უᲬᲜᲓა. ჩიქოვანს უკანასკნᲔᲚᲐᲓ მოუᲕᲘᲦა კიᲦᲔᲕ წერილი, სადაც ავტორნი თხოᲣᲦᲝᲑᲓᲜᲔᲜ 10 მან. ჩიქოვანმა მიმართა ხაშურსა და ტფილისში სხვა და სხვა პარტიის ორგანიზაციებს, წარᲣᲦᲒინა ᲣᲕᲔᲦᲐ წერილები და სთხოვა მათ დახმარება, მაგრამ დახმარება ვერავისგან ვერ მიიᲦო. რᲐᲦგან წერილის ავტორნი, რევოᲦᲕᲒᲠᲔᲑით შეიარაღებულნი დადიᲝᲓᲜᲔᲜ ბუფეტის შენობის კარშემო და ᲔᲦᲝᲓᲜᲔᲜ პასუხს. ჩიქოვანმა დაᲑირა ფუᲦის მიცემა, მაგრამ აქ წინააᲦᲣᲦგნენ ბუფეტის მოსამსახურენი. იმათ მოიუარეს თავი და დაᲦგინეს: არავრის გუᲦისათვის ფუᲦი არ მიაცემინონ ჩიქოვანს და სასტიკი ბრძოᲦა გამოუცხადონ წერილების ავტორთ დაᲦგინეს ეს და სისრᲣᲦეშიაც მოიუვანეს. ᲣᲕᲔᲦᲐმ ერთად მიანᲔᲑᲐ ბუფეტს თავი და კვიᲦᲔᲜ დაბაში მათ დასაᲬერად. ერთი მათგანი კ. ტატიშვილი მაშინვე დაუᲑᲐᲢᲘᲛრეს. მეორე ᲯᲐნᲔᲦიძე ეტᲦᲔᲨᲘ შეხტა და კიᲦᲔᲪᲐ ს. ოსიაურისკენ, მაგრამ კამოᲣᲦგნენ, დაიᲭირეს და ორივე სᲐᲓᲒᲣრის „ოხრანას“ კᲐᲓᲐᲡᲪᲔᲦ. გულმოსᲣᲦᲔᲑმა ᲣᲕᲔᲦᲐზე, რᲐᲦგან ᲣᲕᲔᲦᲐს კაᲒᲡᲐრᲦᲐ მათი დუᲑᲐᲢᲘᲛრება, დᲐᲭᲣრიᲦᲔᲑმა ჩამოᲣთᲕᲐᲦᲐს ᲑᲝᲦᲘᲪᲘᲐს კვარები ოᲪᲦᲐᲐთᲐმᲦე კაᲪᲘᲡა სურამსა და ხაშურში და კანცხადეს: ᲣᲕᲔᲦᲐ ესენი ჩვენი ამხანაგები არიანო. მათ მიერ ჩამოთვᲦᲘᲦი კᲪᲘᲡ ᲣᲕᲔᲦᲐ დაᲪᲣᲡᲐᲦეს, მაგრამ ბᲣᲕრი მათგანი მაშინვე კაᲐᲜᲗᲐᲕᲘᲡᲣᲤᲚᲓᲐ. ᲪᲘᲮᲔᲨᲘ ᲐᲠᲐᲖᲘᲐᲜᲘ ᲑᲝᲚᲨᲔᲕიკი

ᲦᲝᲓ საᲨᲘ დეᲑᲝᲡ მუშა. რᲝᲛᲔᲦᲜᲘᲪ მთელ თავიან ძალ დᲝᲜეს ახმარᲔᲑᲦᲜᲔᲜ ამ გვარ ნაძირᲐᲦᲔᲑთან ᲑრძᲝᲦᲐს და, აი, ახᲦᲐ კᲐᲦᲐᲣხᲐᲦეს იმით, რᲝᲛ უᲦანაშაულᲝᲜი საქმეში ჩაითრიეს.

დ. ხაშურში შესᲦᲐ წრე რამᲦᲔᲜისამე კაᲪᲘსგან, რᲝᲛᲔᲦმაც მიზნად დაიᲦᲝ, ებრძᲝᲦᲝს ექსპრᲝᲞᲠიატᲝრებს, ქურᲦ-ბაცაცებს და მათ გვარ ხალხს და ამით ᲪᲝტაᲓ მაინც დაამშვიᲦᲝᲜ ხაშურის კაბეზრებული და კაᲦატაკებული საზოგადოება.

ᲮᲐᲨᲣᲠᲔᲚᲘ.

—:—

ᲓᲣᲨᲔᲗი. დუშეთის მაზრის მეᲝრე და მესამე ᲝᲦᲥᲔᲑში სამᲦᲒᲔᲦᲝᲔᲑის მიერ ᲑᲦᲐᲦᲝᲜᲘᲜᲔᲑᲐᲓ არჩეულნი ნ. კანᲦᲔᲦაკი და ალ. ᲯᲐᲦᲐიშვილი ეგზარᲮᲝსმა არ დაამტკიᲪᲐ ამ თანამᲦᲔᲑობაზე. მოთᲐᲠᲮᲝᲑამ არც ერთი არ მიიწᲝნა და მათ ადგილას მათ თანაშემწეᲔᲑᲐᲓ არჩეული მᲦᲒᲦᲔᲦები დაამტკიᲪᲐ.

ᲓᲣშეთის მაზრის სამრ. სკᲝᲦᲔᲑის მეთᲒᲐᲦ-ᲣᲠᲔᲦ, რᲝᲒᲝრც ᲘᲡმᲝს, ინიᲨᲜᲔᲑᲐ ფასანაურის მᲔᲦᲐვითნე ᲘᲦᲘა კობაიძე, რᲝᲛᲔᲦიც მᲦᲒᲦᲐᲦᲐᲪ უნᲦა ეკურთხᲝს. კობაიძე არᲦᲜᲘᲡ სუმინარიის მესამე კᲦასიᲦან არის. 1906 წᲔᲦს, ფასანაურის საᲔᲙᲦᲡიᲝ სკᲝᲦის მასწავᲦებᲦᲝბიᲦან დაითხᲝᲕეს. ᲦᲣᲨ. მაზრის სკᲝᲦები 1906 წᲦიᲦან ᲦᲕთის ანაბარაა დატᲝᲕეᲑული, ამის შემᲦეგაც უარეს მომავᲦს უმზᲦᲔᲑენ. ახᲦანᲦეᲦ დრᲝში ᲕᲕᲔᲦაᲕერი მოსᲦᲝᲦნᲔᲦია!

ᲐᲥᲐᲣრი.

მუშების ცხოვრება

—:—

ᲓᲣრᲒᲐᲚᲗᲐ ᲐᲮᲐᲚი ᲙᲐᲕᲨირი. ამ ერთი წლის წინად ტფილისში დაარსდა ᲓᲣრᲒᲐᲚᲗᲐ პროფესიონალური კავშირი, მაგრამ ეს კავშირი მაშინვე ყალბ ნიადაგზე იქმნა აშენებული, რაᲗაც წევრთა შორის დაუსრულებელი აყალ-მაყალი გამოიწვია. კავშირი უარ ჰყოფდა ნარᲦად საქმის აᲦᲔᲑას და ავალებ და თავის წევრებს ᲦᲘᲦიურად მუშაობას, მაგრამ, რაᲦგან ᲦᲘᲦიურად საქმეს არ იძლეᲝᲦნენ დამქირავებელნი, კავშირის მმართველნი თვითონ ჩუმად იღებᲦნენ საქმეს ნარᲦად და წევრებს კი ნებას არ აძლევᲦნენ. ამან გამოიწვია უკმაყოფილება და კავშირის შეგნებულმა პირებმა განიზრახეს დაარსება ნამᲦვილ კავშირისა, რომელსაც უნᲦა ემსახურნა კავშირის ყველა წევრთათვის ერთნაირად. კავშირი უპარტიოა. მიზანი ამ კავშირისა არის თავისუფალი შრომა ერთი-ერთმანეთის დახმარებით.

ამ კავშირის შესახებ „ჩვენ გზა“-ში ვინმე მუშა სწერს, რომ „მოიᲯარადრებმა“ იხმარეს სხვა და სხვა ხერხი და რაᲦგან ვერც ერთმა ხერხმა ვერ გასჭრა, ბოლოს იხᲐრეს ახალი ხერხი: „შეჰპირᲦნენ ᲦᲦიურ მუშებს: ვინც ჩვენთან ჩაეწერებით და საწევრო ფულს გადიხᲦით, ყველას მუᲦმივი სამუშაო გექნებათო. უმუშევარი ამხანაგი ბევრია ტფილისში და ბევრი მათგანიც შეიყვანეს შეცᲦომაში. საწყალმა ხᲔᲚოსანმა არ იცის, რომ მოიᲯარადრესთან ამხანაგობა მისთვის ვერაფერი ხᲔᲚსაყრᲔᲚი საქმეა, მაგრამ დრო მოვა და ამასაც გაიგებს“-ო. დიახ, ჩვენც იმას ვცᲦილობთ, საწყალმა მუშამ გაიგოს, რომ თავის თავის პატრონი თვითონ უნᲦა იყოს, რჩევას ყველასაგან იღებᲦეს, და შემᲦეგ როგორც უᲯობᲦეს, ისე იმოქმᲔᲦოს. დიახ, ამ მუშებმა გაიგეს ძველის კავშირის უვარგისობა და მას გვერᲦი აუქციეს. ახალისაც ყურადᲦებით ეპყრობიან და თუ რამე შეცᲦომები შეეპარათ, მუᲦამ Ღამს გასწორებენ ცხოვრების მოთხოვნილების და კვალად. რაც შეეხება იმას, რომ უმუშევარი ამხანაგები სამუშაოს შოვნის დაპირებით შეცᲦომაში შეიყვნეს, ჩვენ პროგრამაში, როგორც ყველა პროფესიონალურ კავშირის პროგრამაში, შეტანილია მუხლი, რომელიც კავშირის გამგეობას ავალებს იზრუნოს კავშირის წევრებისთვის სამუშაოს შოვნაზე. არავითარ მუᲦმივ სამუშაოს დაპირება არ ყოფილა.

ᲐᲮᲐᲚ ᲙᲐᲕᲨირის ᲬᲔᲕრი.

რუსეთი

—:—

✦ **ᲭᲔᲨᲛᲐრიტ რუსთა კავშირის საქმე.** ᲭᲔᲨᲛᲐრიტ რუსთა კავშირი, როგორც მოსაᲚᲝᲦნელი იყო, იშლება. პარტიის დაქსაქსვა ᲦიᲦი ხანია Ღაიწყო, მაგრამ

ᲦᲝᲓ საᲨᲘ დეᲑᲝᲡ მუშა. რᲝᲛᲔᲦᲜᲘᲪ მთელ თავიან ძალ დᲝᲜეს ახმარᲔᲑᲦᲜᲔᲜ ამ გვარ ნაძირᲐᲦᲔᲑთან ᲑრძᲝᲦᲐს და, აი, ახᲦᲐ კᲐᲦᲐᲣხᲐᲦეს იმით, რᲝᲛ უᲦანაშაულᲝᲜი საქმეში ჩაითრიეს.

დ. ხაშურში შესᲦᲐ წრე რამᲦᲔᲜისამე კაᲪᲘსგან, რᲝᲛᲔᲦმაც მიზნად დაიᲦᲝ, ებრძᲝᲦᲝს ექსპრᲝᲞᲠიატᲝრებს, ქურᲦ-ბაცაცებს და მათ გვარ ხალხს და ამით ᲪᲝტაᲓ მაინც დაამშვიᲦᲝᲜ ხაშურის კაბეზრებული და კაᲦატაკებული საზოგადოება.

ᲮᲐᲨᲣᲠᲔᲚᲘ.

—:—

ᲓᲣშეთი. დუშეთის მაზრის მეᲝრე და მესამე ᲝᲦᲥᲔᲑში სამᲦᲒᲔᲦᲝᲔᲑის მიერ ᲑᲦᲐᲦᲝᲜᲘᲜᲔᲑᲐᲓ არჩეულნი ნ. კანᲦᲔᲦაკი და ალ. ᲯᲐᲦᲐიშვილი ეგზარᲮᲝსმა არ დაამტკიᲪᲐ ამ თანამᲦᲔᲑობაზე. მოთᲐᲠᲮᲝᲑამ არც ერთი არ მიიწᲝნა და მათ ადგილას მათ თანაშემწეᲔᲑᲐᲓ არჩეული მᲦᲒᲦᲔᲦები დაამტკიᲪᲐ.

ᲓᲣშეთის მაზრის სამრ. სკᲝᲦების მეთᲒᲐᲦ-ᲣᲠᲔᲦ, რᲝᲒᲝრც ᲘᲡმᲝს, ინიᲨᲜᲔᲑᲐ ფასანაურის მᲔᲦᲐვითნე ᲘᲦᲘა კობაიძე, რᲝᲛᲔᲦიც მᲦᲒᲦᲐᲦᲐᲪ უნᲦა ეკურთხᲝს. კობაიძე არᲦᲜᲘᲡ სუმინარიის მესამე კᲦასიᲦან არის. 1906 წᲔᲦს, ფასანაურის საᲔᲙᲦᲡიᲝ სკᲝᲦის მასწავᲦებᲦᲝბიᲦან დაითხᲝᲕეს. ᲦᲣᲨ. მაზრის სკᲝᲦები 1906 წᲦიᲦან ᲦᲕთის ანაბარაა დატᲝᲕეᲑული, ამის შემᲦეგაც უარეს მომავᲦს უმზᲦᲔᲑენ. ახᲦანᲦეᲦ დრᲝში ᲕᲕᲔᲦაᲕერი მოსᲦᲝᲦნᲔᲦია!

ᲐᲥᲐᲣრი.

მუშების ცხოვრება

—:—

ᲓᲣრᲒᲐᲚᲗᲐ ᲐᲮᲐᲚი ᲙᲐᲕᲨირი. ამ ერთი წლის წინად ტფილისში დაარსდა ᲓᲣრᲒᲐᲚᲗᲐ პროფესიონალური კავშირი, მაგრამ ეს კავშირი მაშინვე ყალბ ნიადაგზე იქმნა აშენებული, რაᲗაც წევრთა შორის დაუსრულებელი აყალ-მაყალი გამოიწვია. კავშირი უარ ჰყოფდა ნარᲦად საქმის აᲦᲔᲑას და ავალებ და თავის წევრებს ᲦᲘᲦიურად მუშაობას, მაგრამ, რაᲦგან ᲦᲘᲦიურად საქმეს არ იძლეᲝᲦნენ დამქირავებელნი, კავშირის მმართველნი თვითონ ჩუმად იღებᲦნენ საქმეს ნარᲦად და წევრებს კი ნებას არ აძლევᲦნენ. ამან გამოიწვია უკმაყოფილება და კავშირის შეგნებულმა პირებმა განიზრახეს დაარსება ნამᲦვილ კავშირისა, რომელსაც უნᲦა ემსახურნა კავშირის ყველა წევრთათვის ერთნაირად. კავშირი უპარტიოა. მიზანი ამ კავშირისა არის თავისუფალი შრომა ერთი-ერთმანეთის დახმარებით.

ამ კავშირის შესახებ „ჩვენ გზა“-ში ვინმე მუშა სწერს, რომ „მოიᲯარადრებმა“ იხმარეს სხვა და სხვა ხერხი და რაᲦგან ვერც ერთმა ხერხმა ვერ გასჭრა, ბოლოს იხᲐრეს ახალი ხერხი: „შეჰპირᲦნენ ᲦᲦიურ მუშებს: ვინც ჩვენთან ჩაეწერებით და საწევრო ფულს გადიხᲦით, ყველას მუᲦმივი სამუშაო გექნებათო. უმუშევარი ამხანაგი ბევრია ტფილისში და ბევრი მათგანიც შეიყვანეს შეცᲦომაში. საწყალმა ხᲔᲚოსანმა არ იცის, რომ მოიᲯარადრესთან ამხანაგობა მისთვის ვერაფერი ხᲔᲚსაყრᲔᲚი საქმეა, მაგრამ დრო მოვა და ამასაც გაიგებს“-ო. დიახ, ჩვენც იმას ვცᲦილობთ, საწყალმა მუშამ გაიგოს, რომ თავის თავის პატრონი თვითონ უნᲦა იყოს, რჩევას ყველასაგან იღებᲦეს, და შემᲦეგ როგორც უᲯობᲦეს, ისე იმოქმᲔᲦოს. დიახ, ამ მუშებმა გაიგეს ძველის კავშირის უვარგისობა და მას გვერᲦი აუქციეს. ახალისაც ყურადᲦებით ეპყრობიან და თუ რამე შეცᲦომები შეეპარათ, მუᲦამ Ღამს გასწორებენ ცხოვრების მოთხოვნილების და კვალად. რაც შეეხება იმას, რომ უმუშევარი ამხანაგები სამუშაოს შოვნის დაპირებით შეცᲦომაში შეიყვნეს, ჩვენ პროგრამაში, როგორც ყველა პროფესიონალურ კავშირის პროგრამაში, შეტანილია მუხლი, რომელიც კავშირის გამგეობას ავალებს იზრუნოს კავშირის წევრებისთვის სამუშაოს შოვნაზე. არავითარ მუᲦმივ სამუშაოს დაპირება არ ყოფილა.

ᲐᲮᲐᲚ ᲙᲐᲕᲨირის ᲬᲔᲕრი.

რუსეთი

—:—

✦ **ᲭᲔᲨᲛᲐრიტ რუსთა კავშირის საქმე.** ᲭᲔᲨᲛᲐრიტ რუსთა კავშირი, როგორც მოსაᲚᲝᲦნელი იყო, იშლება. პარტიის დაქსაქსვა ᲦიᲦი ხანია Ღაიწყო, მაგრამ

ᲪᲐ ᲐᲚᲛᲝᲩᲜᲓᲐ, რომ პარტიის ბელადებმა კავშირის ფული გაფლანგეს. ᲯᲔრ კავშირიდან გავიდა ᲙᲝᲜᲓᲐᲚᲘᲜᲘᲡ და დაარსა ახალი Ჯგუფი, რომელსაც უწოდა „რუსეთი რუსებისთვის“. არჩევნების მოახლოებამ ხომ ძირი გამოუთხარა ერთ ღᲦეში აშენებულ კავშირს. ერთმა Ჯგუფმა ს. დეპუტატო კანᲦიᲦატად დაასახელა ცნობილი დუბროვინი, მაგრამ სხვები ი'ე გაბრაზᲦნენ, რომ პირᲦაპირ განაცხადეს: თუ დუბროვინი წამოაყენეთ, ან ჩვენ ვიქნებით და ან თქვენაო. დუბროვინმა უარი განაცხადა კანᲦიᲦატურაზე. მაგრამ მის წინააღმᲦეგ აგიტაცია მაინც არ დასცხრა. ბოლოს მოთმინებიᲦან გამოსულმა დუბროვინმა შეიტანა პარტიის საბჭოში განცხადება, პარტიიᲦან გავᲦივარო. დუბროვინის გარᲦა პარტიიᲦან გადიან საბჭოს წევრნი—ᲛᲦივანი და ხაზინᲦარი. გაფლანგული ფული ვიღაცას შეუვსია. არა სჩანს მხოლოდ 16000 მანეთი. კავშირს უნᲦოდა დეპუტაციის გაგზავნა, მაგრამ ამაზᲦეᲦაც უარი მიიᲦეს გარᲦა ამისა კავშირის მფარველ ბიუროკრატებმაც ცერად დაუწყეს მას ცქერა, რᲐᲦგან არ უწონებᲦნენ ფუᲦსავატურ ყოყლოჩინობასა და ქარაფშუტობას. ამან ძალიან დააᲚᲝნა მოკავშირენი. ᲐᲦვილი შესაძლებელია ეს კავშირი დაიშალოს და მის მაგივრად აᲦმოცენᲦეს ახალი პატრიოტული ორგანიზაცია.

✦ **აფიცერი ექსპროპრიატორი.** ლიბავაში დაუპატიმრებიათ ვინმე როლისა, მე-34 ციმბირის პოლკის აფიცერი, რომელსაც ექსპროპრიაციის მოხᲦენა ბრალᲦება. 15 ენკენისთვეს ლიბავის მახლობᲚᲐᲦ მუტენეკის სახლს თავს დასᲪᲔმია ოთხი კაცი. წაუᲦიათ 400 მანეთი. მეᲝრე ᲦᲦეს პოლიციამ დაᲐპატიმრა ოთხი მოქეიფე, მათ შორის აფიცერიც. ხალხმა ოთ

ცხოვრობდაო. კომისიამ განიხილა ეს საქმე და გოლოვინი გაამართლა, რადგან ის, როგორც ბავმჯდომარე სათათბიროსი, იძულებული იყო პეტერბურგში ეცხოვრა. ასეთივე საქმე განიხილა ამ დღეებში პეტერბურგის საარჩევნო კომისიამ გესენის შესახებ. არც გესენი ცხოვრობდა თავის ბინაზე (პეტერ. მაზრაში) მთელ წელიწადს, რადგან, როგორც დეპუტატი, იძულებული იყო პეტერბურგში ეცხოვრა, მაგრამ კომისიამ ამას არ დაჰხედა და გესენი არჩევნების წინა ღამეს სიიდან ამოშალა.

ბეღლობა-ჯაშუშობაა, თუ სიმართლის სიყვარული?

(პასუხი „ცისკრის“ რედაქციის)

(წერილი რედაქციის მიმართ)

არ გავიმეორებ, ბ-ნო „ცისკრის“ რედაქტორო, იმ უშვერ სიტყვებს, იმ უმაგალითო ლანძღვა-გინებას, რომელიც მოთავსებულია ჩემ შესახებ თქვენის გაზეთის პირველ ნომერში. არ გავიმეორებ-მეთქი, ვინაიდან არა მსურს შევურაცხყო მკითხველის ფაქიზი გრძნობა საზიზღარ სიტყვების გამეორებით. მართალია, მეც და სხვებიც შევეჩვიეთ ამ უკანასკნელს დროში საოცარს უზრდელობას, ადვირ-წარსნილობას, თავხედობას ზოგიერთ ახლად-მოვლენილ «სოციალისტების“—პროლეტარიატის არამკითხე დამცველ-ჭირისუფლებისას, მაგრამ ყველაფერს საზღვარი აქვს. დიახ, საზღვარი აქვს თავხედურ უსირცხვილობას, უნამუსობასაც!..

ძალიან ნუ გაკადნიერდებით და ნუ გაგიტაცებთ ის იმედი, რომ, რადგან მე თქვენ გარყვნილ ზნეობის კაცად მიგაჩნივართ, ნებას მოგცემთ ჩამწიხლოთ, ან ბუქნა-ძალაყებით გადამიაროთ თავზე. თქვენ ვინა ბძანდებით? საიდან კნავით? ვინ მოგიწვიათ მსაჯულად, ჩემი ზნეობის გამოსაძიებლად? რა საეჭვო ზნეობის კაციც არ უნდა ვიყო კერძო ცხოვრებაში, როგორ არ იცით, რომ არა თუ თქვენ, თვით უსპეტაკეს ზნეობის კაცსაც არა აქვს უფლება ბეჭდვითი სიტყვის საგნად გახადოს ჩემი კერძო ცხოვრება, სანამ არ დამტკიცდება უდავო საბუთით და არა დაბეზღებით, რომ ჩემი უზნეობა აფერხებს საზოგადო საქმეს, სანამ არ დამტკიცდება, რომ მე ვარ ქვეყნის, ხალხის მტერი. იქნება თქვენ თითონ იყოთ საზიზღარი ავაზაკი, მაგრამ მე ეს ისე მეინტერესება, როგორც შარშანდელი თოვლი.

თქვენ გამაკარით მე სამარკვინო ბოძზე, გესლი გადამანთხიეთ და გაბოროტებული დემონურად დამხარხარეთ თავზე. დიახ, თქვენისავე სიტყვებით ვიტყვი, თქვენი გაზეთიდან „თაე-შუკაევლად მოისმის სატანისტური ხარხარი, გველური სისინი, შურის-ძიების ძახილი, ჩემდამი ძომართული. მეორე რისთვის, რა მომაკვდინებელ ცოდვა-დანაშაულობისთვის? მისთვის, რომ ქუთაისიდან გაგზავნილს სამძიმრის დეპეშაში ილია ჭავჭავაძის მოკვლა ვითომ მე უნდა დამებრალებინოს სოციალ-დემოკრატიის პარტიისათვის. ბრალდება სწორედ ამაში მდგომარეობა და თუ მართლია ეს ბრალდება საფუძვლიანია, მე ღირსი ვარ სასჯელისა, ღირსი ვარ ჩაქოლვისა.

მაგრამ მოითმინეთ, მიმალეთ თქვენი ხელი ჩემდა ჩასაქოლავად გამზადებული! თქვენ ვერ ჩამქოლავთ და მე კი საკვეყნოდ დაგიმტკიცებთ, რომ თქვენ თუ თქვენს უჩინარს თანამშრომელს გალაპარაკებსთ ჩემზე, ჩემს კერძო ცხოვრება და ზნეობა-პატიოსნებაზე სიმართლის, ჭეშმარიტების სიყვარული კი არა, რაღაც საზიზღარი პირადი ანგარიში, რაღაც საშინელი ჯავრის ამოყრის, შურის-ძიების სურვილი. თუ არ ამ სურვილმა, მაშ რამ მოგაფიქრებინათ საკვეყნოდ თავზე მოგეხვიათ ჩემთვის ცილისწამება. რამ გაგაბედვინათ ასე აშკარად უსირცხვილოდ ჩემი დაბეზღება იმ მუშა ხალხთან, რომლის მიუდგომელს, პატიოსანს აზრს დიახაც დიდად ვაფასებთ!

ღრმად აღშფოთებული თქვენის უსამართლობით, თქვენ კი არ მოგმართავთ მართლმსაჯულებისთვის, მივმართავ მუშა ხალხს, იმის პატიოსანს ნამუსს, დამდოს მსჯავრი, გადამიწყვიტოს ვარ თუ არა დანაშაული იმაში, რასაც მე თქვენ ასე აშკარად მაბრალებთ.

ილია ჩიქოვანმა ჭავჭავაძის მოკვლა თავის დეპეშაში სოციალ-დემოკრატებს დააბრალა და ამისთვის ის ჩაქოლვის ღირსიაო. განა ეს „ბრბოს მისის ნება“ და აშკარა „ჰკა მაგას“ დაძახება არ არის?! ეს ამბავი გასაგონრადაც საშიშარია, და თქვენ რისთვის წარმოიდგინეთ, რომ ამისთანა უსინდისო ბრალდებაზე მე ყურს მოვიყრუებდი და ჩემს სიმართლეს, თქვენგან ფეხით გათელილს, ქვეყანას არ ვაუწყებდი!

მე სიტყვა არსად მითქვამს და აი ის დეპეშა, რომელზედაც თქვენ აფუძნებთ იმ ბრალდებას, ვითომ ილია ჭავჭაკაძის მოკვლას მე სოციალ-დემოკრატებს ვაბრალებდე ან ვეეჭვებოდე. პირველად ეს დეპეშა „ზაკავკაზიეს“ მე-182 ნომერში დაიბეჭდა და მერე იგი „ისარმა“ ქართულად თავისსავე-197 ნომერში გადათარგმია. დეპეშის რუსული ტექსტი: Грузины, служащіе въ Кутаисской казенной палатѣ, глубоко возмущенные неслыханнымъ злодѣяніемъ отщепенцевъ общества, посягнувшихъ на національную святыню Грузіи, И. Г. Чавчавадзе, съ негодованіемъ и проклятіемъ спрашиваютъ этихъ злодѣевъ: доколѣ они будутъ терзать несчастную страну? Кѣмъ они замѣнятъ безутешной Грузіи Чавчавадзе, великого поэта и общественнаго дѣятеля. По порученію товарищей, Илья Чиковани».

ქართული: «ქუთაისის სახაზინო პალატაში მოსამსახურე ქართველები, ღრმად აღშფოთებულნი გარეწართა არ-გაგონილ სიმხეცით, რომელთაც ხელი შეახეს საქართველოს ეროვნულ სიწმიდეს ილია ჭავჭავაძეს, დრტვინვით და წყევლა-კრულვით ვეკითხებით ბოროტ-მოკმედი: ვიდრემდის გსურთ აწამოთ უბედური ქვეყანა, ვის გსურთ გააწევინოთ დიდი პოეტის ჭავჭავაძის მაგიერობა უნუგეშო საქართველოსათვის?—ამხანაგთა მონდობილობით ილია ჩიქოვანი.“

ეს იყო და ეს, მეტი არაფერი. ერთი მოთხარით, ღვთის გულისათვის, მითხარით სინდისის ქვეშ, ეს დეპეშა იძლევა რაიმე საბუთს, საფუძველს იმისას, რომ მე ილია ჭავჭავაძის მოკვლას სოციალ-დემოკრატებს ვაბრალებ ან ვეეჭვები? აღშფოთებული სამაგალითო მამულიშვილის, დიდებულ მგოსნის და უადგილო საზოგადო მოღვაწის ვერაგულის მოკვლით მე წყევა-კრულვას ვუგზავნი ილიას მკვლელებს—ამ გარეწართ ბოროტ-მომქმედთ, საზოგადოებისაგან განდგომილ პირთ (отщепенцы общества), და თქვენ კი გამოსულხართ და ირწმუნებით, ჩიქოვანმა ილიას მოკვლა მუშათა პარტიას დასწამაო. მითხარით, მაშ რა უნდა დამეძახნა ილიას მკვლელისათვის, თუ არა გარეწარი და ბოროტ-მომქმედი?! ან იქნება თქვენგან ნება უნდა ავიღო, რომ ბოროტს ბოროტი ვუწოდო და კეთილს კეთილი! ან კიდევ იქნება თქვენ ჰფიქრობდეთ, რომ გარეწარად და ბოროტ მოქმედად ვიგულისხმებ სოციალ-დემოკრატებს? ეს საზიზღარი ცილის წამებაა თქვენის მხრით და ეგი თქვენთვის უკანვე დამიბრუნებია.

თამამად, ხმა-მაღლა შემიძლია ვსთქვა, რომ ჩემს დეპეშაზე ორი სხვა და სხვა ნაირი აზრი ყოვლად შეუძლებელია. ამ დეპეშიდან მარტო ჩემი მოძულე მტერი თუ გამოიყვანს იმას, რომ მე სოციალ-დემოკრატებს ვაბრალებ ჭავჭავაძის მოკვლას. იქნება, თქვენ გულთმისნობთ, გწყურიანთ შეიტყოთ, თუ რა მაქვს გულში? ამაზე მოგახსენებთ: მე თქვენ არ მოგცემთ ნებას ურიოთ აფათუროთ თქვენი დასვრილი ხელი ჩემს გულში! თუმცა თქვენსავით ერთნაირ ხალმოდის „სოციალისტურს“ ეყვანს ყელზე არ ვატარებ, იმას კი ვეტყვით, რომ ჭეშმარიტს სოციალისტს დიდს პატივსა ვსცემ და ვაფასებ; ღრმად მწამს ისიც, რომ ჭეშმარიტი, მუშა ხალხის მოყვარე და დამცველი პარტია არა თუ ჭავჭავაძის მოკვლისთანა საზიზღრობას არ ჩაიდენს, იგი ყოველთვის მტერია იდეიურ მოწინააღმდეგის უბრალო დევნისაც. მწამს ისიც, რომ ჭეშმარიტი სოციალ-დემოკრატია ბეჭდვითის სიტყვით თქვენსავით ბოროტად არ იარგებლებს და არ გახდის იმ პირად ანგარიშების გასაწმენდ იარაღად; მით უმეტეს არ გახდის ამ წმიდა ტაძარს გათახსირებულ მბეზღართა და ჯაშუშთა თავშესაფარად..

თქვენ თუ სიმართლე გიყვართ, ამ ჩემი წერილის წაკითხვის შემდეგ მაინც გამოიჩინეთ მოქალაქეური ვალი ეხნეობა და გამოტყდით საჯაროდ, რომ მხოლოდ შურის-ძიების გრძნობამ ან ჯავრის ამოყრის სურვილმა გაიძულათ საშინელი ცილი დაგეწამებინათ ჩემთვის და გაგელანძღეთ ასე შეუბრალებლად. ან იქ ება ვინმემ ჩემმა მოძულემ დამაბეზღა და შეცდომაში შეგიყვანათ? თუ თქვენ ამაში გამოცყდებით და გაზეთში გამოაცხადებთ, მე ზნეობრივად დაკმაყოფილებულად ჩავთვლი ჩემს თავს და ვიფიქრე, რომ თქვენ ხართ მოტრფიალე სიმართლე-ჭეშმარიტებისა და არა ბეზღობა-ჯაშუშობისა.

ვგრძნობ, სამწუხაროდ ჩემდა, რომ თქვენ ამგვარს მხნეობას ვერ გამოიჩენთ და შეცდომაში გულ-წრფელად გამოტეხის მაგიერ უფრო მოუმატებთ ჩემს ლანძღვა-გინებას.. მაგრამ როდემდის? რით უნდა აავსოთ თქვენი გაზეთის ფურცლები, როდესაც ლანძღვა-გინების კიდობანი ამოგეცლებათ? მიწოდეთ მხდალი და სულმდაბალი, თუ ამიკრიდან შევუშინდე, ან მივაქციო ყურადღება თქვენს მხილებას და უწმაწურს სიტყვა-პასუხს. კარგად ვიცი, რა გასავალიც აქვს თქვენს აზრს, თქვენს ავტორიტეტს შეგნებულს და პატიოსანს საზოგადოებაში. თვით უმანკოებას, თვით ქრისტე ღმერთს სწვდება თქვენი ნაღველში ამოსვრილი ენა და მე აბა როგორღა დამინდობს!

ილია ჩიქოვანი.

დეპეშა

(პეტერბურგის დეპეშათა სააგენტოსაგან)

რუსეთში.

5 ოქტომბერი.

ვლადივოსტოკი. როგორც ტოკიოდან იუწყებიან, ბარონი კოტო კვანტუნის გენერალ-გუბერნატორ ოსიმასთან ერთად იაპონიაში დაბრუნებულა. ფიქრობენ, ხელ-ახლა განიხილონ საკითხი კვანტუნის ოლქის მფლობის შესახებ. სამოქალაქო მართვა-გამგეობა კვანტუნისა სამხრეთ მანჯურიის რკინის გზას გადაეცემა; კვანტუნის სამმართველოს დარჩება მხოლოდ სადიპლომატო ხასიათის საქმეები.

ჩერნიგოვი. გუბერნია ხოლერის მხრივ საშიშად იქმნა გამოცხადებული.

მოგილიოვი. ქალაქის განაპირა უბანში გომელში გარდაიცვალა ხოლერით ტელეგრაფისტი.

კიევიდან გემით მოიყვანეს ხოლერით ავადმყოფი.

ტომსკი. ხოლერით გარდაიცვალ- 1, ავად გახდა 3 კაცი.

ნოვო-ნიკოლაევსკი. ავად გახდა 23, გარდაიცვალა 8 კაცი.

ბარნაულში ავად გახდა 4, გარდაიცვალა 1, გემით მოიყვანეს 5 ავადმყოფი.

ოდესა. პოლიციამ ცნობა მიიღო, რომ 19 თებერვლის ქუჩის ერთ სახლში (№11) ანარქისტები იკრიბებიანო. 3 ოქტომბერს ამ სახლს ალყა შემოარტყეს. ანარქისტებმა მიმალვა მოინდომეს და მახლობელ სახლის სახურავზე აცოცდნენ. სროლის შემდეგ 8 კაცი შეიპყრეს.

ლოძი. სადამოს 10 საათზე ბორბოტ-გამზრახველნი სახლში შეუვარდნენ სახლის პატრონს ფრადლახს, ერთი მისი შვილი მოჰკლეს და მეორე მძიმედ დაჭრეს

ვორონეჟი. შეიპყრეს 3 გლეხი. მათ აბრალებენ პომოგაევის გაძარცვაში მონაწილეობის მიღებას. მაშინ პომოგაევს 39,000 მანეთი წაართვეს.

მოგილიოვი. სასაფლაოდან ვიდამაც თოფი გაისროლა და მოდარაჯე სალდათი დასჭრა.

სარატოვი. შეიპყრეს ურიადნიკის მკვლელი. მკვლელობა ბელში მოხდა.

ჩერნიგოვი სოფ. ვოლჩოკში დაიწვა 40 სახლი და საარყე დუქანი. სოფ. პუხოვკაში ხოლერით ავად გახდა და გარდაიცვალა 1 კაცი; ნიკოლსკის სლობოდაში ავად გახდა 2 კაცი.

ორენბურგი. ტროიცკის მაზრის სოფ. მორდვინოვკაში ხოლერით ავად გახდა რამდენიმე კაცი ზოგი გარდაიცვალა.

6 ოქტომბერი.

პეტერბურგი. ზოგიერთმა უნივერსიტეტმა შეამდგომლობა აღძრა, რომ უნივერსიტეტის საისტორიო-საფილოლოგიო ფაკულტეტზე მიიღონ ისეთებიც, ვისაც ბერძნულის ცოდნის მოწმობა არა აქვსო. ამის გამო საერო განათლების მინისტრმა ამ ფაკულტეტებს წინადადება მისცა, გადაათვალიერონ უნივერსიტეტში მიღების პირობები და თვიანთი აზრი წარუდგინონ სამინისტროს.

ეკატერინოსლავი. ქალაქში ხოლერით ავად გახდა 2 კაცი.

ნიჟნი-ნოვგოროდი. ქალაქში ავად გახდა 1; მაზრებში სენის გაჩენიდან ავად გახდა 465, გარდაიცვალა 221 კაცი.

პენზა. ანსარის მაზრაში სელ-ახლა ავად გახდა 5 კაცი, გარდაიცვალა 2.

კიევი. როგორც საბაქტერიოლოგიო გამოკვლევამ დაამტკიცა, დნეპრის წყალში ხოლერის ვიბრიანი ყოფილა. სენის ძლიერ გავრცელებას ამას აბრალებენ.

ომსკი. ქალაქში ავად გახდა 6, გარდაიცვალა 1 კაცი.

სიმბირსკი. მაზრებში ავად გახდა 1 კაცი.

სიმფეროპოლი. დაუპატიმრეს გლეხებს შორის აგიტაციის გულისათვის სახ. სათ. წევრად ნამყოფი შერბაზა.

სევასტოპოლი. სამხედრო სასამართლომ სამ სალდათს სიკვდილით დასჯა გადაუწყვიტა. იმათ არეულობაში მონაწილეობის მიღება ჰბრალდებოდათ, რასაც მოჰყვა პოლკოვნიკის პოლიტიკოვის და კაპიტანის ნოვიკოვის დაჭრა.

ლოძი. 4 ოქტომბერს დიღით დაეგნენ კოლეინის ქუჩაზე საქონლის სადგურის კასირს, რომელსაც ეტლით მიჰქონდა ბანკში 22,000 მანეთი, 2 კურიერის და 2 კონდუქტორის თანხლებით. 15 შეიარაღებული კაცი გარს შემოერტყა ეტლს. ფეული წაიღეს და კონდუქტორებს ბრაუნინგები წაართვეს. შეთხვევით შეეფეთა სავრობო უფროსი დარაჯი ვორობიოვი, სროლა ასტეხა და ერთი ბოროტ-განმზრახველი მოჰკლა. სხვებმა ვორობიოვი სასიკვდილოდ დაჭრეს. იმავე დროს იმავე მძარცაველებმა ერთ ვაჭარს წაართვეს 400 მანეთი.

რიბინსკი. იურიევის მაზრის სოფ. ობოლორიხში ბრბომ ქვით ჩაქოლა ერთი სტრაჟნიკი. ხუთი კაცი დაუპატიმრეს.

პეტერბურგი. ვაჭრობის სამინისტროში შესდგება კომისია, რომელმაც უნდა გაარკვიოს საკითხი, მისცენ თუ არა დამზღვევ საზოგადოებათ უფლება დააზღვიონ ქონება ძარცვა-გლეჯისაგან.

სამთო დეპარტამენტმა შეიმუშავა პროექტი სამთო წესდებისა, რომელიც მოაწესრიგებს კერძო ნავთის მრეწველობას. ამ პროექტით უცხოელებს ისეთივე უფლება ეძლევათ მრეწველობაში, როგორც რუსის ქვეშვრდომთა აქვთ. ვაჭრობის მინისტრს უფლება ეძლევა იჯარით გასცეს ნავთიანი ადგილები და აიღოს ერთ დროული ბაჟი, ამასთან ფუთის დაგვარი გადასახადი ძველი დარჩება. ხაზინის საარგებლო ბაჟი ყოველ თვეობით უნდა გასწორდეს.

ტულა. ნოვოსელსკის მაზრაში იზვოლსკის ბამულში ცეცხლში წაუკიდეს და დაწვეს 22,000 მანეთის ჭვავი და ბზე. ცეცხლის წაკიდებას აბრალებენ დარაჯს-გლეხს. ცეცხლის ჩაქრობაში მონაწილეობას იღებდნენ მახლობელ სოფლის გლეხები.

ლიბავა. 3 ოქტომბერს სადამოზე ორმა ბოროტგამზრახველმა სროლა აუტეხა პატრულს. ერთი ბოროტ-გამზრახველი მოკლულია.

ტომსკი. ხოლერით ავად გახდა 4 კაცი. გუბერნიაში ავად გახდა 33, გარდაიცვალა 14.

კიევი. ხოლერით ავად გახდა 82 კაცი. აქედან 6 ჯარის კაცია. გარდაიცვალა 13, გუბერნიაში ავად გახდა 5, გარდაიცვალა 1 კაცი.

სამარა ქალაქში ავად გახდა 3, გარდაიცვალა 3, მაზრებში სენის გაჩენიდან ავად გახდა 596, გარდაიცვალა 293 კაცი.

სემიპალატინსკი. ომსკიდან მოსულ გემიდან ჩამოიყვანეს 4 ავადმყოფი, პავლოვსკში გემიდან ჩამოიყვანეს 7 ავადმყოფი, მათგან 4 გარდაიცვალა.

მოსკოვი. შერბაკოვსკის ფაბრიკაში გარდაიცვალა ერთი კაცი. კოლომენის მაზრაში გარდაიცვალა 1.

სამარა. ბაქტერიოლოგიურ გამოკვლევით, ის კაცი, რომელიც უსტრიალოვში გახდა ავად, შავ ჭირიანი არა ყოფილა.

მოსკოვი. პავლეცკის გზაზე, სადამოს 8 საათზე, სახალხო მატარებელი დაეჯახა სამალისტო მატარებელს. მოკვდა გადამბელი, დაიჭრა ბრიგმჩიკი და კონდუქტორი; მსუბუქად დაიჭრა 4 მგზავრი.

ჩერნიგოვი. 5 შეიარაღებული კაცი დაეცა ხეტიერ ზლოტნიცკის მახლობლად ძეზოვეს ზენჩენკოს და აზნაურს ივაროვსკის. ორივე გაძარცვეს. შემდეგ ზენჩენკო გაუშვეს, ივანოვსკი კი ტყეში წაიყვანეს და თოფით დაბვრიტეს. პოლიციამ 10 კაცი დააპატიმრა.

რადომი. პოსად ზვოლენში ცეცხლის გამო ზარალი ერთ მილიონ მანეთს უდრის. ცეცხლმა იმსხვერპლა ორი ბავშვი და ერთი ებრაელი ქალი. ცეცხლის გაჩენის მიზეზი გაუფრთხილებლობა ყოფილა და არა გინგეგ წაკიდება.

პეტროსკოკი. ტინოგკის ქუჩაზე კერძო სახლში ადმოაჩინეს ანარქისტ-კომმუნისტების ბეჭედი, 2 ბრაუნინგი, მაუზერი, პატრონები. დააბატიმრეს სახლის პატრონის შვილი.

უცხოეთში.

4 ოქტომბერი.

ფანიდლა (ფილიპინის კუნძულები). ჩრდილოეთ ამერიკის შეერთებულ შტატნა სამხედრო მინისტრმა ტაფტმა განცხადა: ჩემის აზრით, ფილიპინელები, ესლანდელი თაობა მაინც, თვითმმართველობისათვის მომზადებულნი არ არიან; ეს საქმე მხოლოდ შეერთებულ შტატების კონგრესის ხელშია. შემდეგ ტაფტმა სთქვა, სიმართლეს მოკლებულია ის ხმა, ვითომ შტატების რესპუბლიკა ფილიპინის კუნძულების გაყიდვას ფიქრობდესო.

თავრიზი. ოსმალებმა უნშუმი თავიანთი კაიმაკანში დანიშნეს. სპარსეთის დამოუკიდებლობა დაიკეტა. ურმიის მცხოვრებნი შინაურ და პატრიოტულ უთანხმოებას უნდებიან. ბაზრები დაიკეტა. თავრიზელები გულგრილად უყურებენ ყველა იმას, რაც საზღვარზე ხდება.

5 ოქტომბერი.

პარიზი. მინისტრთა საბჭოს სხდომაზე მინისტრმა პიშონმა, რენიოს მიერ მიღებულ დებეშის თანახმად, განაცხადა, რომ მაროკოს სულთანმა აბდულ-აზიზმა ძლიერი რაზმები გაგზავნა მტრულად განწყობილ ტომების დასამორჩილებლადაო.

ტურინი. 4 ოქტომბერს დილით ლოკაუტი მოხსნეს. შრომის ბირჟისა და მუშათა სხვა ორგანიზაციების მეთაურებმა 3 ოქტომბერს საღამოთი გამოსცეს მოწოდება, რომლითაც მუშებს იწვევდნენ—4 ოქტომბერს დილით მუშაობას შესდგომოდნენ. დილით მუშაობა განახლდა თითქმის ყველგან, გაფიცვა გათავებულად ჩაითვლება.

ლონდონი. გახსნეს მარკონის სისტემაზე მოწყობილ უმავთულო ტელეგრაფის სადგური. ტელეგრაფი მოქმედებს კლიფდენისა (ირლანდიაშია) და გლესბეემის (ახალ შოტლანდიაშია) შუა. სამი დღის შემდეგ კერძო დეპეშებსაც მიიღებენ.

რედაქტორ-გამომცემელი
ე. ავალიშვილი.

გამოსადეგი ცნობანი

მატარებლების მიმოსვლა

(18 აპრილიდან—15 ოქტომბრამდე)

(ფრჩხილებს გარეშე ნაჩვენებია პეტერბურგის საათი, ფრჩხილებში—ტფილისისა)

ტფილისიდან მიდის

ბაქოს: 1) სწრაფი (როსტოვისა), დილის 6 საათზე (6 ს. და 58 წ.); 2) საფოსტო, საღამოს 7 ს. 36 წ. (8 ს. 34 წ.); 3) სამგზავრო, დილის 8 ს. 5 წ. (9 ს. 3 წ.)

ბათუმს: 1) სწრაფი, ღამის 11 საათზე (11 ს. 58 წ.); 2) საფოსტო, შუადღის 12 ს. 23 წ. (1 ს. 21 წ.); 3) სამგზავრო, ღამის 12 ს. 5 წ. (1 ს. 3 წ.).

ბორჯომს: 1) ნაშუადღევის 2 ს. 10 წ. (3 ს. 8 წ.); 2) დილის 8 ს. 50 წ. (9 ს. 48 წ.).

ერევანსა და ყარსს: 1) საფოსტო, ღამის 12 ს. 10 წ.; (1 ს. 8 წ.); 2) სამგზავრო, შუადღის 12 ს. 45 წ. (1 ს. 43 წ.).

ტფილისში მოდის.

ბაქოდან: 1) სწრაფი (როსტოვისა), ღამის 10 ს. 35 წ.; (11 ს. 33 წ.); 2) საფოსტო, შუადღის 11 ს. 33 წ. (12 ს. 31 წ.); 3) სამგზავრო, ღამის 11 ს. 35 წ. (12 ს. 33 წ.).

ბათუმიდან: 1) სწრაფი, დილის 5 ს. 40 წ. (6 ს. 38 წ.); 2 საფოსტო, საღამოს 6 ს. 45 წ. (7 ს. 43 წ.) 3); სამგზავრო, დილის 7 ს. 25 წ. (8 ს. 23 წ.).

ბორჯომიდან: 1) დილის 5 ს. 10 წ. (6 ს. 8 წ.); 2). საღამოს 9 ს. 2 წ. (10 ს.)

ერევან-ყარსიდან: 1) საფოსტო, დილის 5 ს. (5 ს. 58 წ.); 2) სამგზავრო, ნაშუადღევის 4 ს. 15 წ. (5 ს. 13 წ.).

განცხადებანი

წიგნის მაღაზია

„გუტენბერგი“

ტფილისში, შტაბის ქ. № 2.

მივიღეთ ყოველნაირი სახელმძღვანელო რუსულ, ფრანგულ და გერმანულ ენებზე და სხვა და სხვა წიგნი მოზრდილთათვის და პატარა ბავშვებისთვის. წიგნების გაგზავნა ფას-დადებით. დაკვეთილ საქმეს ვასრულებთ სწრაფად და სუფთად. თუ დაკვეთილ საქონლის ფასი 3 მან. აღემატება, საჭიროა ბე. (3—344—1)

მასწავლებელთა საყურადღებოთ!

ძარული წერის დედანი

ალ. მირიანაშვილის შედგენილი 40 კაპ.

ამ დედანთან სახმარებელი

რვეულები 1 და 2 № 3 კაპ.

„არითმეთიკული კრებული“

ხრამელაშვილის შედგენილი 1 ნაწ. 30 კ.

„მეორე ნაწ. კრებულისა“ (მისივე) 40 კ.

აქვე იყიდება ყოველ გვარი ქართული წიგნები და სკოლებში სახმარებელი ქართულ-რუსული სახელმძღვანელოები. მსურველს ფას დადებითაც გაეგზავნება. მისამართი: Тифлисъ, книжный магазинъ „ЦОДНА“.

მაღაზიის პატრონი, სოსიკო მერკვილაძე. (20—2)

1—2 მან. აიღებს მსურველი დღეში.

საჭიროა

თანამშრომელნი ორისავე სქესისა

სასოფლო სამუშაოსთვის ჩვენ მსწრაფელ-მქსოველ მანქანებზე. რისამე წინდაწინვე ცოდნა საჭირო არ არის. მანქანის მნიშვნელობა არა აქვს. საქონელს ჩვენ თვითონ ვეიდით. ბირობებს უფასოდ უგზავნით.

პირველი კავკასიელ. ამხანაგობა

მსწრაფელ-მქსოველ მაშინებისა შინაურ წარმოებისთვის.

ადრესი: Тифлисъ, Верійскій спускъ д 15 и 5. (100—71—67)

ნამდვილი კახური ღვინო

ფასები ყველასათვის ხელმისაწვდომი. (100—98)